2024/1747

26.6.2024

EUROPA-PARLAMENTETS OG RÅDETS FORORDNING (EU) 2024/1747

af 13. juni 2024

om ændring af forordning (EU) 2019/942 og (EU) 2019/943 for så vidt angår forbedring af udformningen af Unionens elektricitetsmarked

(EØS-relevant tekst)

EUROPA-PARLAMENTET OG RÅDET FOR DEN EUROPÆISKE UNION HAR —

under henvisning til traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde, særlig artikel 194, stk. 2,

under henvisning til forslag fra Europa-Kommissionen,

efter fremsendelse af udkast til lovgivningsmæssig retsakt til de nationale parlamenter,

under henvisning til udtalelse fra Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg ([1]),

under henvisning til udtalelse fra Regionsudvalget ([2]),

efter den almindelige lovgivningsprocedure ([3]), og

ud fra følgende betragtninger:

(1) Elektricitetsmarkederne har siden september 2021 været kendetegnet ved meget høje priser og prisudsving. Som det fremgår af Den Europæiske Unions Agentur for Samarbejde mellem Energireguleringsmyndigheders (ACER) endelige vurdering af udformningen af EU's engrosmarked for elektricitet fra april 2022, skyldes dette hovedsagelig den høje pris på gas, der anvendes til elproduktion.

(2) Optrapningen af Ruslands angrebskrig mod Ukraine, som er en kontraherende part i energifællesskabstraktaten ([4]), og de dertil knyttede internationale sanktioner siden februar 2022 har ført til en gaskrise, har forstyrret de globale energimarkeder, har forværret problemet med høje gaspriser og har haft en betydelig afsmittende indvirkning på elpriserne. Ruslands angrebskrig mod Ukraine har også skabt usikkerhed om forsyningen af andre råvarer såsom stenkul og råolie, der anvendes i elproduktionsanlæg. Denne usikkerhed har medført en betydelig yderligere forøgelse af udsving i elpriserne. Den reducerede tilgængelighed af flere atomreaktorer og den lave vandkraftproduktion har forstærket stigningen i elpriserne yderligere.

(3) Som reaktion på denne situation foreslog Kommissionen i sin meddelelse af 13. oktober 2021, »Håndtering af stigende energipriser: en værktøjskasse for handling og støtte«, en værktøjskasse med foranstaltninger, som Unionen og dens medlemsstater kan anvende til at håndtere den umiddelbar indvirkning af høje energipriser på husholdninger og virksomheder, herunder indkomststøtte, skattelettelser samt foranstaltninger vedrørende energibesparelser og -lagring, og til at styrke modstandsdygtigheden over for fremtidige prischok. Kommissionen skitserede i sin meddelelse af 8. marts 2022, »REPowerEU: En fælles europæisk indsats for mere sikker og bæredygtig energi til mere overkommelige priser«, en række yderligere foranstaltninger til at styrke værktøjskassen og reagere på de stigende energipriser. Den 23. marts 2022 indførte Kommissionen endvidere midlertidige statsstøtteregler for at tillade visse tilskud med henblik på at afbøde indvirkningen af høje energipriser.

(4) Kommissionen præsenterede i sin meddelelse af 18. maj 2022 REPowerEU-planen, som indførte yderligere foranstaltninger med fokus på energibesparelser, diversificering af energiforsyninger, et øget energieffektivitetsmål og fremskyndet udbygning af vedvarende energi med henblik på at reducere Unionens afhængighed af fossile brændstoffer fra Rusland, herunder et forslag om at hæve Unionens 2030-mål for andelen af vedvarende energi i det endelige bruttoenergiforbrug til 45 %. Desuden opstiller Kommissionens meddelelse af 18. maj 2022, »Indgreb på energimarkedet på kort sigt og forbedringer af elmarkedets udformning på længere sigt — vejen frem«, ikke alene

([1]) EUT C 293 af 18.8.2023, s. 112.
([2]) EUT C, C/2023/253, 26.10.2023, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2023/253/oj.
([3]) Europa-Parlamentets holdning af 11.4.2024 (endnu ikke offentliggjort i EUT) og Rådets afgørelse af 21.5.2024.
([4]) EUT L 198 af 22.7.2006, s. 18.

yderligere kortsigtede foranstaltninger til håndtering af høje energipriser; den peger også på mulige områder for forbedring af elektricitetsmarkedets udformning og bebuder, at det er hensigten at vurdere disse områder med henblik på at ændre lovgivningsrammen.

(5) For hurtigt at afhjælpe energipriskrisen og sikkerhedsproblemerne og håndtere prisstigningerne for borgerne har Unionen vedtaget flere retsakter, herunder Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2022/1032 ([5]), som opretter en solid ordning for gasoplagring, Rådets forordning (EU) 2022/1369 ([6]), som fastsætter effektive foranstaltninger til reduktion af efterspørgslen efter gas og elektricitet, Rådets forordning (EU) 2022/1854 ([7]), som fastsætter prisbegrænsende ordninger for at undgå ekstraordinære gevinster på både gas- og elektricitetsmarkederne, og Rådets forordning (EU) 2022/2577 ([8]), som fastsætter foranstaltninger til at fremskynde tilladelsesprocedurerne for anlæg til vedvarende energi.

(6) Et velintegreret energimarked, der bygger på Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2018/1999 ([9]), (EU) 2019/942 ([10]) og (EU) 2019/943 ([11]) og Europa-Parlamentets og Rådets direktiv (EU) 2018/2001 ([12]), (EU) 2018/2002 ([13]) og (EU) 2019/944 ([14]), under ét almindeligvis benævnt pakken om ren energi til alle europæere, som blev vedtaget i 2018 og 2019 (»pakken om ren energi«), giver Unionen mulighed for at udnytte de økonomiske fordele ved et indre energimarked under alle forhold, garantere forsyningssikkerhed og opretholde dekarboniseringsprocessen for at nå Unionens klimaneutralitetsmål. Grænseoverskridende sammenkobling garanterer også en sikrere og mere pålidelig og effektiv drift af elektricitetssystemer og bedre modstandsdygtighed over for kortsigtede prischok.

(7) Styrkelse af det indre energimarked og opnåelse af klima- og energiomstillingsmålene kræver en væsentlig opgradering af Unionens elnet, således at det kan klare enorme stigninger i kapaciteten af produktion af vedvarende energi, med vejrafhængige variationer i produktionsmængder og ændrede mønstre for elektricitetsstrømme i Unionen samt håndtere ny efterspørgsel som f.eks. elektriske køretøjer og varmepumper. Investering i net inden for og på tværs af grænserne er afgørende for det indre elektricitetsmarkeds funktion, herunder forsyningssikkerhed. Sådanne investeringer er nødvendige for at integrere vedvarende energi og efterspørgsel i en kontekst, hvor deres indbyrdes afstand er større end tidligere, og i sidste ende for at nå Unionens klima- og energimål. Derfor bør enhver reform af Unionens elektricitetsmarked bidrage til et mere integreret europæisk elnet med henblik på at sikre, at hver medlemsstat når en grad af sammenkobling af elnettet, der er i overensstemmelse med målet om en grad af sammenkobling af elnettet for 2030 på mindst 15 % i henhold til artikel 4, litra d), nr. 1), i forordning (EU) 2018/1999, at denne sammenkoblingskapacitet i videst muligt omfang anvendes til grænseoverskridende handel, og at Unionens elnet og konnektivitetsinfrastruktur opbygges eller opgraderes, f.eks. de EU-projekter af fælles interesse, som er oprettet i henhold til Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2022/869 ([15]). Der bør stilles passende

([5]) Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2022/1032 af 29. juni 2022 om ændring af forordning (EU) 2017/1938 og (EF) nr. 715/2009 for så vidt angår gasoplagring (EUT L 173 af 30.6.2022, s. 17).

([6]) Rådets forordning (EU) 2022/1369 af 5. august 2022 om koordinerede foranstaltninger til reduktion af efterspørgslen efter gas (EUT L 206 af 8.8.2022, s. 1).

([7]) Rådets forordning (EU) 2022/1854 af 6. oktober 2022 om et nødindgreb for at imødegå høje energipriser (EUT L 261 I af 7.10.2022, s. 1).

([8]) Rådets forordning (EU) 2022/2577 af 22. december 2022 om en ramme for fremskyndelse af udbredelsen af vedvarende energi (EUT L 335 af 29.12.2022, s. 36).

([9]) Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2018/1999 af 11. december 2018 om forvaltning af energiunionen og klimaindsatsen, om ændring af Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 663/2009 og (EF) nr. 715/2009, Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 94/22/EF, 98/70/EF, 2009/31/EF, 2009/73/EF, 2010/31/EU, 2012/27/EU og 2013/30/EU, Rådets direktiv 2009/119/EF og (EU) 2015/652 og om ophævelse af Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 525/2013 (EUT L 328 af 21.12.2018, s. 1).

([10]) Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2019/942 af 5. juni 2019 om oprettelse af Den Europæiske Unions Agentur for Samarbejde mellem Energireguleringsmyndigheder (EUT L 158 af 14.6.2019, s. 22).

([11]) Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2019/943 af 5. juni 2019 om det indre marked for elektricitet (EUT L 158 af 14.6.2019, s. 54).

([12]) Europa-Parlamentets og Rådets direktiv (EU) 2018/2001 af 11. december 2018 om fremme af anvendelsen af energi fra vedvarende energikilder (EUT L 328 af 21.12.2018, s. 82).

([13]) Europa-Parlamentets og Rådets direktiv (EU) 2018/2002 af 11. december 2018 om ændring af direktiv 2012/27/EU om energieffektivitet (EUT L 328 af 21.12.2018, s. 210).

([14]) Europa-Parlamentets og Rådets direktiv (EU) 2019/944 af 5. juni 2019 om fælles regler for det indre marked for elektricitet og om ændring af direktiv 2012/27/EU (EUT L 158 af 14.6.2019, s. 125).

([15]) Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2022/869 af 30. maj 2022 om retningslinjer for den transeuropæiske energiinfrastruktur, om ændring af forordning (EF) nr. 715/2009, (EU) 2019/942 og (EU) 2019/943 og af direktiv 2009/73/EF og (EU) 2019/944 og om ophævelse af forordning (EU) nr. 347/2013 (EUT L 152 af 3.6.2022, s. 45).

konnektivitet til rådighed for alle Unionens borgere og virksomheder, da dette kan give dem betydelige muligheder for at deltage i energiomstillingen og den digitale omstilling i Unionen. Der bør tages særligt hensyn til regionerne i den yderste periferi, jf. artikel 349 i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde (TEUF), som anerkender deres specifikke begrænsninger og giver mulighed for vedtagelse af specifikke foranstaltninger til fordel for dem.

(8) Elektricitetsmarkedets nuværende udformning har bl.a. bidraget til fremkomsten af nye og innovative produkter, tjenesteydelser og foranstaltninger på detailmarkederne for elektricitet, og energieffektiviteten og udbredelsen af vedvarende energi er blevet fremmet, og valgmulighederne er blevet øget for at hjælpe forbrugerne med at reducere deres energiregninger, herunder gennem mindre produktionsanlæg og nye tjenester med henblik på at give et fleksibelt elforbrug. At bygge på og udnytte det potentiale, der ligger i digitaliseringen af energisystemet, såsom forbrugernes aktive deltagelse, er et centralt element i fremtidige elektricitetsmarkeder og -systemer i Unionen. Samtidig er det nødvendigt at respektere forbrugernes valgmuligheder, give forbrugerne mulighed for at drage fordel af en række forskellige kontrakttilbud og beskytte husholdningskunder mod høje priser under en energikrise. Energisystemintegration er tiltænkt som planlægning og drift af energisystemet som helhed på tværs af flere energibærere, infrastrukturer og forbrugssektorer ved at skabe stærkere forbindelser mellem dem i synergi med hinanden og med støtte fra digitalisering med det formål at levere sikker, økonomisk overkommelig, pålidelig og bæredygtig energi.

(9) I forbindelse med energikrisen har elektricitetsmarkedets nuværende udformning blotlagt en række mangler og uventede konsekvenser, der er knyttet til den indvirkning, som høje og svingende priser på fossile brændstoffer har på de kortsigtede elektricitetsmarkeder, og som påfører husholdninger og virksomheder betydelige prisstigninger på deres elregninger.

(10) En hurtigere udbredelse af vedvarende energi og rene, fleksible teknologier er den mest bæredygtige og omkostningseffektive metode til strukturelt at reducere efterspørgslen efter fossile brændstoffer til elproduktion og muliggøre det direkte elektricitetsforbrug gennem elektrificering af energiforespørgslen og energisystemintegration. Vedvarende energikilder kan som følge af deres lave driftsomkostninger have en positiv indvirkning på elpriserne i hele Unionen og reducere forbruget af fossile brændstoffer.

(11) Ændringerne af elektricitetsmarkedets udformning bør sikre, at fordelene ved den stigende udbredelse af vedvarende energi og energiomstillingen som helhed kommer forbrugerne, herunder de mest sårbare forbrugere, til gode og i sidste ende beskytter dem mod energikriser og hindrer, at flere husholdningskunder ender i en energifattigdomsfælde. Disse ændringer bør afbøde den indvirkning, som høje priser på fossile brændstoffer, navnlig gas, har på elpriserne, således at husholdningskunder og virksomheder på længere sigt får mulighed for at udnytte fordelene ved økonomisk overkommelig og sikker energi fra bæredygtige vedvarende og kulstoffattige kilder samt den rolle, som energieffektive løsninger spiller for at reducere de samlede energiomkostninger, hvilket kan reducere behovet for at udvide elnettet og produktionskapaciteten.

(12) Reformen af elektricitetsmarkedets udformning sigter mod at opnå overkommelige og konkurrencedygtige elpriser for alle forbrugere. Som sådan bør denne reform ikke kun gavne husholdningskunder, men også konkurrenceevnen for Unionens industrier ved at fremme investeringer i ren teknologi, som de har behov for i forbindelse med deres omstilling til nettonul. Energiomstillingen i Unionen bør støttes af et solidt produktionsgrundlag for ren teknologi. Disse reformer vil støtte en økonomisk overkommelig elektrificering af industrien og Unionens position som førende på verdensplan, hvad angår forskning og innovation inden for rene energiteknologier.

(13) Velfungerende og effektive kortsigtede markeder er et vigtigt værktøj til integration af vedvarende energi og fleksibilitetskilder i elektricitetsmarkedet og muliggør energisystemintegration på en omkostningseffektiv måde.

(14) Intraday-markeder er særlig vigtige for integrationen af variable vedvarende energikilder i elektricitetssystemet med de laveste omkostninger, da de giver markedsdeltagerne mulighed for at handle med underskud eller overskud af elektricitet tættere på leveringstidspunktet. Eftersom producenter af variabel vedvarende energi først kan foretage en nøjagtig vurdering af deres produktion tæt på leveringstidspunktet, er det vigtigt for dem så tæt som muligt på tidspunktet for levering af elektriciteten at have videst adgang til handelsmuligheder via adgang til et likvidt marked. Lukketiden for det budområdeoverskridende intraday-marked bør derfor afkortes og fastsættes tættere på realtid med henblik på at maksimere markedsdeltagernes muligheder for at handle med underskud og overskud af elektricitet og bidrage til en bedre integration af variable vedvarende energikilder i elektricitetssystemet. Hvor denne ændring skaber forsyningssikkerhedsrisici, og for at muliggøre en omkostningseffektiv omstilling til en kortere budområdeoverskridende lukketid bør transmissionssystemoperatørerne have mulighed for at anmode om en fravigelse på grundlag af en konsekvensanalyse og med forbehold af den berørte regulerende myndigheds

godkendelse med henblik på at opnå en forlængelse af tidsplanen for gennemførelsen. Denne anmodning bør omfatte en handlingsplan med konkrete skridt hen imod gennemførelsen af den nye budområdeoverskridende lukketid for intraday-markedet.

(15) Det er derfor vigtigt, at intraday-markederne tilpasser sig til deltagelse af variable vedvarende energiteknologier såsom sol- og vindenergi samt deltagelse af fleksibelt elforbrug og energilagring. Likviditeten på intraday-markederne bør forbedres gennem deling af ordrebøger mellem markedsoperatører inden for et budområde, også når overførselskapaciteten er sat til nul eller efter intraday-markedets lukketid. For at sikre, at ordrebøger deles mellem udpegede elektricitetsmarkedsoperatører (NEMO'er) inden for day-ahead- og intraday-markedskoblingstidsrammerne, bør NEMO'er afgive alle ordrer på day-ahead- og intraday-produkter og produkter med samme karakteristika til den fælles day-ahead- og intraday-kobling og bør ikke tilrettelægge handel med day-ahead- eller intraday-produkter eller produkter med samme karakteristika uden for den fælles day-ahead- og intraday-kobling. For at imødegå den iboende risiko for diskrimination i forbindelse med handel med day-ahead- og intraday-produkter inden for og uden for den fælles day-ahead- og intraday-kobling og den deraf følgende dræning af likviditeten på Unionens sammenkoblede elektricitetsmarkeder bør denne forpligtelse gælde for NEMO'er, for virksomheder, der direkte eller indirekte udøver kontrol over en NEMO, og for virksomheder, der direkte eller indirekte kontrolleres af en NEMO. For at forbedre gennemsigtigheden på markederne bør markedsdeltagerne, hvis det er relevant, give oplysninger pr. produktionsenhed, uden at dette berører indgivelse af bud i overensstemmelse med den relevante ramme i hver medlemsstat.

(16) Endvidere bør de kortsigtede elektricitetsmarkeder sikre, at mindre udbydere af fleksibilitetstjenester kan deltage, ved at sænke minimumsbudstørrelsen.

(17) For at sikre en effektiv integration af elektricitet produceret fra variable vedvarende energikilder og for at reducere behovet for elproduktion baseret på fossile brændstoffer i situationer med regionale eller EU-dækkende elpriskriser bør det være muligt for medlemsstaterne at anmode systemoperatører om at foreslå anskaffelse af et spidsbelastningsudjævningsprodukt, der giver mulighed for yderligere fleksibelt elforbrug for at bidrage til at mindske forbruget i elsystemet. Forslaget om et spidsbelastningsudjævningsprodukt bør vurderes af den berørte regulerende myndighed med hensyn til at opnå en reduktion af efterspørgslen efter elektricitet og en reduktion af indvirkningen på engrosprisen på elektricitet i spidsbelastningstimer. Da spidsbelastningsudjævningsproduktet har til formål at reducere og flytte elforbruget, og for at undgå stigende drivhusgasemissioner bør aktiveringen af spidsbelastningsudjævningsproduktet ikke medføre at begynde produktion baseret på fossile brændstoffer, der befinder sig bag måleren. Eftersom det er meningen, at spidsbelastningsudjævningsproduktet kun skal anvendes i begrænsede situationer med regionale eller EU-dækkende elpriskriser, kan anskaffelsen heraf ske indtil en uge før frigivelse af yderligere kapacitet til fleksibelt elforbrug. Systemoperatører bør kunne aktivere et spidsbelastningsudjævningsprodukt før eller inden for day-ahead-markedstidsrammen. Alternativt bør det være muligt automatisk at aktivere et spidsbelastningsudjævningsprodukt på grundlag af en forud fastsat elpris. For at kontrollere omfanget af reduktion af elektricitetsforbruget bør systemoperatøren anvende en referenceværdi, der afspejler det forventede elforbrug uden aktivering af et spidsbelastningsudjævningsprodukt, og systemoperatøren bør efter at have konsulteret markedsdeltagerne udarbejde en referencemetode. Denne metode bør godkendes af den berørte regulerende myndighed. ACER bør vurdere indvirkningen af at anvende spidsbelastningsudjævningsprodukter på Unionens elektricitetsmarked under hensyntagen til behovet for, at spidsbelastningsudjævningsprodukter ikke forvrider elektricitetsmarkedernes funktion unødigt eller medfører en omdirigering af fleksibelt elforbrug til spidsbelastningsudjævningsprodukter, og bør kunne udstede henstillinger til regulerende myndigheder, der skal tages i betragtning i deres vurdering på nationalt plan. ACER bør desuden vurdere indvirkningen af at udvikle spidsbelastningsudjævningsprodukter på Unionens elektricitetsmarked under normale forhold. På grundlag af denne vurdering bør Kommissionen, hvis det er relevant, kunne fremsætte et lovgivningsmæssigt forslag om ændring af forordning (EU) 2019/943 med henblik på at indføre spidsbelastningsudjævningsprodukter i situationer, hvor der ikke er en elpriskrise.

(18) For at forbrugerne kan deltage aktivt på elektricitetsmarkederne og bidrage med fleksibilitet forsynes de gradvist med intelligente målere. I en række medlemsstater forløber indførelsen af intelligente målersystemer imidlertid langsomt, så det er absolut nødvendigt, at medlemsstaterne forbedrer vilkårene for installation af intelligente målersystemer med det formål, at der opnås fuld dækning så hurtigt som muligt. Transmissionssystemoperatører og distributionssystemoperatører og relevante markedsdeltagere, herunder uafhængige aggregatorer, bør dog efter slutkundens samtykke kunne anvende data fra særlige måleenheder i overensstemmelse med artikel 23 og 24 i direktiv (EU) 2019/944 og anden relevant EU-ret, herunder retten om databeskyttelse og privatlivets fred, navnlig Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2016/679 ([16]). Kun i de tilfælde, hvor der endnu ikke er installeret

([16]) Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2016/679 af 27. april 2016 om beskyttelse af fysiske personer i forbindelse med behandling af personoplysninger og om fri udveksling af sådanne oplysninger og om ophævelse af direktiv 95/46/EF (generel forordning om databeskyttelse) (EUT L 119 af 4.5.2016, s. 1).

intelligente målersystemer, eller hvor intelligente målersystemer ikke giver tilstrækkeligt detaljerede data, bør transmissionssystemoperatører og distributionssystemoperatører tillige efter slutkundens samtykke anvende data fra særlige måleenheder til observation og afregning af fleksibilitetstjenester såsom fleksibelt elforbrug og energilagring. Mulighed for at anvende data fra særlige måleenheder til observation og afregning bør lette slutkundernes aktive deltagelse på markedet og udvikle deres fleksible elforbrug. Anvendelsen af data fra disse særlige måleenheder bør opfylde krav til dataenes kvalitet.

(19) Denne forordning fastlægger et retsgrundlag for behandling af personoplysninger i overensstemmelse med forordning (EU) 2016/679. Medlemsstaterne bør sikre, at alle de principper og forpligtelser vedrørende behandling af personoplysninger, der er fastsat i forordning (EU) 2016/679, herunder om dataminimering, overholdes. Hvis målet med nærværende forordning kan nås uden behandling af personoplysninger, bør de dataansvarlige anvende anonymiserede og aggregerede data.

(20) Forbrugere og leverandører har behov for effektive og virkningsfulde terminsmarkeder for at dække deres langsigtede priseksponering og mindske afhængigheden af kortsigtede priser. For at sikre, at energikunder i hele Unionen fuldt ud kan udnytte fordelene ved integrerede elektricitetsmarkeder og konkurrencen i hele Unionen, bør Kommissionen vurdere indvirkningen af mulige foranstaltninger til forbedring af den måde, hvorpå Unionens terminsmarked for elektricitet fungerer, såsom tildelingshyppigheden, modenheden og karakteren af langsigtede transmissionsrettigheder, metoder til styrkelse af det sekundære marked og en mulig indførelse af regionale virtuelle knudepunkter.

(21) Den del af vurderingen, der vedrører en mulig indførelse af regionale virtuelle knudepunkter, bør bl.a. omfatte konsekvenserne af allerede eksisterende mellemstatslige aftaler vedrørende grænseoverskridende fælles ejerskab af kraftværker. Regionale virtuelle knudepunkter vil, hvis de indføres, afspejle den aggregerede pris for flere budområder og angive en referencepris, som markedsoperatører bør anvende til at tilbyde terminsrisikoafdækningsprodukter. I den henseende bør regionale virtuelle knudepunkter ikke forstås som enheder, der tilrettelægger eller gennemfører transaktioner. De regionale virtuelle knudepunkter vil gennem tilvejebringelse af et referenceprisindeks gøre det muligt at samle likviditet og give markedsdeltagere supplerende muligheder for risikoafdækning. For at sikre ensartede betingelser for gennemførelse af denne forordning bør Kommissionen tillægges gennemførelsesbeføjelser med henblik på om nødvendigt at præcisere foranstaltninger og værktøjer vedrørende udformningen af Unionens terminsmarkeder for elektricitet, herunder for så vidt angår indførelsen af regionale virtuelle knudepunkter. Disse beføjelser bør udøves i overensstemmelse med Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 182/2011 ([17]).

(22) For at øge markedsdeltagernes muligheder for risikoafdækning bør den rolle, som den fælles tildelingsplatform, der er oprettet i overensstemmelse med Kommissionens forordning (EU) 2016/1719 ([18]), spiller, udvides. Den fælles tildelingsplatform bør fungere som en enhed for tildeling og bør lette handel med finansielle langsigtede finansielle transmissionsrettigheder på transmissionssystemoperatørernes vegne mellem de forskellige budområder og, hvis det er relevant, de regionale virtuelle knudepunkter.

(23) Nettariffer bør give transmissionssystemoperatører og distributionssystemoperatører incitament til at anvende fleksibilitetstjenester gennem videreudvikling af innovative løsninger til optimering af det eksisterende net og anskaffelse af fleksibilitetstjenester, navnlig fleksibelt elforbrug eller energilagring. Nettariffer bør derfor udformes, så de tager hensyn til systemoperatørers drifts- og kapitaludgifter eller en effektiv kombination heraf, så de kan drive elektricitetssystemet på en omkostningseffektiv måde. Kravet om afspejling af omkostningerne bør ikke begrænse muligheden for at omfordele omkostninger effektivt, hvis der anvendes netgebyrer, som varierer ud fra sted eller tidspunkt. Dette vil yderligere bidrage til at integrere energi fra vedvarende energikilder til de lavest mulige omkostninger for elektricitetssystemet og give mulighed for, at slutkunder værdsætter deres fleksibilitetsløsninger. De regulerende myndigheder vil spille en central rolle med hensyn til at sikre, at der tilvejebringes tilstrækkelige investeringer til den nødvendige udvikling, udvidelse og styrkelse af net. De regulerende myndigheder bør fremme offentlighedens accept og anvendelsen af foregribende investeringer, idet der anspores til fremskyndelse af netudviklingen for at imødekomme den fremskyndede udbredelse af produktion af vedvarende energi, herunder, hvis det er relevant, i udpegede områder til fremskyndelse af vedvarende energi, og intelligent elektrificeret efterspørgsel.

(24) Vedvarende offshoreenergikilder såsom offshorevindenergi, havenergi og flydende solcelleanlæg vil spille en afgørende rolle i opbygningen af et elektricitetssystem, der i vid udstrækning bygger på vedvarende energikilder, og med hensyn til at sikre klimaneutralitet senest i 2050. Der er imidlertid betydelige hindringer for en bredere og effektiv udbredelse af disse energikilder, som forhindrer den massive opskalering, der er nødvendig for at nå disse

([17]) Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 182/2011 af 16. februar 2011 om de generelle regler og principper for, hvordan medlemsstaterne skal kontrollere Kommissionens udøvelse af gennemførelsesbeføjelser (EUT L 55 af 28.2.2011, s. 13).

([18]) Kommissionens forordning (EU) 2016/1719 af 26. september 2016 om fastsættelse af retningslinjer for langsigtet kapacitetstildeling (EUT L 259 af 27.9.2016, s. 42).

mål. Der kan i fremtiden opstå lignende hindringer for andre offshoreteknologier. For at reducere investeringsrisikoen for udviklere af offshoreprojekter kan instrumenter såsom elkøbsaftaler eller tovejsdifferencekontrakter anvendes med henblik på at lette udviklingen af offshoreprojekter. For offshorehybridprojekter, der er tilsluttet mere end ét marked i et offshorebudområde, er der en yderligere risiko i forbindelse med den unikke topografiske situation vedrørende markedsadgang. For at reducere risiciene for sådanne projekter bør transmissionssystemoperatører kompensere, hvis de i de validerede kapacitetsberegningsresultater enten ikke har stillet den kapacitet, der er aftalt i tilslutningsaftalerne, til rådighed på samkøringslinjen eller ikke har stillet kapaciteten til rådighed på de kritiske netelementer i henhold til kapacitetsberegningsreglerne fastsat i artikel 16, stk. 8, i forordning (EU) 2019/943, eller begge dele. Transmissionssystemoperatører bør ikke betale kompensation, hvis de i de validerede kapacitetsberegningsresultater har stillet samkøringslinjens kapacitet til rådighed efter eller ud over tilslutningsaftalens krav og har stillet kritiske netelementers kapacitet til rådighed i overensstemmelse med reglerne i artikel 16, stk. 8, i forordning (EU) 2019/943. I den respektive tilslutningsaftale med operatøren af et offshoreanlæg, der producerer elektricitet fra vedvarende energikilder, bør transmissionssystemoperatører bestræbe sig på at give den samlede aftalte kapacitet som fast, ikke fleksibel, og i overensstemmelse med rammen for tilslutningsaftaler fastlagt i direktiv (EU) 2019/944. Medlemsstaterne bør underrettes i tilstrækkelig god tid om tilslutningsaftalen. Kompensation bør betales, enten hvis den tilgængelige transmissionskapacitet reduceres i et sådant omfang, at den fulde elproduktion, som offshoreanlægget, der producerer elektricitet fra vedvarende energikilder, ellers ville have kunnet eksportere, ikke kan leveres til de omkringliggende markeder, eller hvis der trods evnen til at eksportere er et tilsvarende prisfald i offshorebudområdet på grund af kapacitetsreduktioner i forhold til en situation uden kapacitetsreduktioner, eller begge dele. Kompensationen bør betales af flaskehalsindtægter. Den bør finde anvendelse der, hvor en eller flere transmissionssystemoperatører ikke har stillet tilstrækkelig kapacitet til rådighed til at eksportere elproduktionskapaciteten på deres respektive samkøringslinje op til den kapacitet, der er aftalt i tilslutningsaftalen, og bør tilvejebringes af disse transmissionssystemoperatører. Hvis den utilstrækkelige kapacitet skyldes, at andre transmissionssystemoperatører ikke har stillet kapaciteten på deres kritiske netelementer til rådighed i henhold til kapacitetsberegningsreglerne fastsat i artikel 16, stk. 8, i forordning (EU) 2019/943, bør kompensationsomkostningerne af hensyn til regional retfærdighed fordeles forholdsmæssigt mellem de pågældende transmissionssystemoperatører i overensstemmelse med princippet om, at forureneren betaler. Desuden kan enhver kompensation, der ikke er omfattet af denne forholdsmæssige deling, fordeles mellem de relevante parter i de medlemsstater, der er involveret i offshorehybridprojektet som led i deres omkostningsdelingsordninger. Denne kompensation bør ikke føre til overkompensation og har til formål at skabe balance mellem de reducerede indtægter for operatører af offshoreanlæg, der producerer elektricitet fra vedvarende energikilder, som følge af reduceret adgang til sammenkoblede markeder. Den bør kun vedrøre den produktionskapacitet, der er til rådighed for markedet, og som kan være afhængig af vejret, og hverken omfatte strømafbrydelser eller vedligeholdelsesarbejde i forbindelse med offshoreprojektet. Kompensationen i tilfælde af manglende adgang til transmissionsnettet bør ikke fortolkes som værende en prioriteret lastfordeling og bør bringes i overensstemmelse med principperne om ikkediskrimination og maksimering af grænseoverskridende handelskapacitet i henhold til artikel 16, stk. 4, i forordning (EU) 2019/943. Desuden bør der ikke være dobbelt kompensation for den samme risiko, der er dækket af den pågældende bestemmelse, f.eks. hvis risikoen allerede er dækket af en differencekontrakt eller en anden relevant støtteordning. De nærmere detaljer i den pågældende kompensationsordning og den metode til gennemførelse, der skal udvikles, herunder betingelserne for afslutning af foranstaltningen, såsom forekomst af tilstrækkelig stor efterspørgsel i offshorebudområdet, f.eks. en stor elektrolysator, eller direkte adgang til et tilstrækkeligt stort antal markeder, således at risikoen bortfalder, skal udbygges yderligere i en gennemførelsesretsakt, herunder, hvis det er relevant, gennem ændringer af Kommissionens forordning (EU) 2015/1222 ([19]).

(25) På day-ahead-engrosmarkedet indgår kraftværker med lavere marginalomkostninger først i lastfordelingen, men den pris, som alle markedsdeltagere opnår, fastsættes af det sidste kraftværk, der er nødvendigt for at dække efterspørgslen, dvs. det kraftværk, som har de højeste marginalomkostninger, når markederne cleares. I den forbindelse har energikrisen vist, at en kraftig stigning i prisen på gas og stenkul kan føre til ekstraordinære og varige stigninger i de priser, som gas- og kulfyrede kraftværker udbyder på day-ahead-engrosmarkedet. Dette har igen ført til usædvanligt høje priser på day-ahead-markedet i hele Unionen, da gas- og kulfyrede kraftværker ofte er dem, der har de højeste marginalomkostninger og er nødvendige for at imødekomme efterspørgslen efter elektricitet.

(26) I betragtning af den rolle, som prisen på day-ahead-markedet spiller som reference for prisen på andre engrosmarkeder for elektricitet, og det forhold, at alle markedsdeltagere opnår ligevægtsprisen, har de teknologier, der har betydeligt lavere marginalomkostninger, konsekvent givet høje indtægter.

([19]) Kommissionens forordning (EU) 2015/1222 af 24. juli 2015 om fastsættelse af retningslinjer for kapacitetstildeling og håndtering af kapacitetsbegrænsninger (EUT L 197 af 25.7.2015, s. 24).

(27) For at nå Unionens dekarboniseringsmål og de i REPowerEU-planen fastsatte mål om at blive mere energiuafhængig skal Unionen fremskynde udbredelsen af vedvarende energi meget hurtigere. I betragtning af de investeringer, der er nødvendige for at nå disse mål, bør markedet sikre, at der fastsættes et langsigtet prissignal.

(28) Inden for disse rammer bør medlemsstaterne bestræbe sig på at skabe de rette markedsvilkår for langsigtede markedsbaserede instrumenter såsom elkøbsaftaler. Elkøbsaftaler er bilaterale købsaftaler mellem producenter og købere af elektricitet, der er indgået på frivillig basis og er baseret på markedspriser uden regulerende indgreb i prisfastsættelsen. Elkøbsaftaler sikrer kunden prisstabilitet på lang sigt og den sikkerhed, som er nødvendig, for at producenten kan træffe investeringsbeslutningen. Ikke desto mindre findes der kun aktive markeder for elkøbsaftaler i nogle få medlemsstater, og køberne er typisk begrænset til store virksomheder, herunder fordi der er en række adgangsbarrierer for elkøbsaftaler, navnlig vanskelighederne med at dække risikoen for at køberen misligholder sine betalingsforpligtelser i de pågældende langfristede aftaler. Medlemsstaterne bør tage hensyn til behovet for at skabe et dynamisk marked for elkøbsaftaler, når de fastlægger politikker for at nå de energidekarboniseringsmål, der er fastsat i deres integrerede nationale energi- og klimaplaner. Når medlemsstaterne udformer foranstaltninger, der direkte påvirker elkøbsaftaler, bør de respektere eventuelle berettigede forventninger og tage hensyn til disse foranstaltningers virkninger på eksisterende og fremtidige elkøbsaftaler.

(29) I henhold til direktiv (EU) 2018/2001 skal medlemsstaterne vurdere de lovgivningsmæssige og administrative barrierer for langfristede VE-elkøbsaftaler og fjerne uberettigede barrierer og uforholdsmæssige eller diskriminerende procedurer eller gebyrer og lette udbredelsen af sådanne aftaler. Desuden skal medlemsstaterne beskrive politikker og foranstaltninger, der letter udbredelsen af VE-elkøbsaftaler, i deres integrerede nationale energi- og klimaplaner. Uden at det berører denne forpligtelse til at rapportere om de lovgivningsmæssige rammer, der påvirker markedet for elkøbsaftaler, bør medlemsstaterne sikre, at instrumenter til at reducere de finansielle risici, der er forbundet med, at køberen misligholder sine langsigtede betalingsforpligtelser inden for rammerne af elkøbsaftaler, er tilgængelige for kunder, der står over for adgangsbarrierer på markedet for elkøbsaftaler, og som ikke er i finansielle vanskeligheder. Medlemsstaterne bør kunne beslutte at indføre en garantiordning til markedspriser, såfremt private garantier ikke er tilgængelige eller ikke er tilstrækkeligt tilgængelige. Hvis en medlemsstat opretter en sådan garantiordning, bør den medtage bestemmelser, der sikrer, at en formindskelse af likviditeten på elektricitetsmarkederne undgås, f.eks. ved at anvende finansielle elkøbsaftaler. Medlemsstaterne kan beslutte at lette aggregeringen af efterspørgslen efter elkøbsaftaler fra kunder, der hver især står over for barrierer for adgang til markedet for elkøbsaftaler, men de bør tilsammen kunne give producenterne et attraktivt tilbud om elkøbsaftaler. Medlemsstaterne bør ikke yde støtte til elkøbsaftaler for indkøb af elektricitet produceret fra fossile brændstoffer. Medlemsstaterne bør kunne begrænse sig til udelukkende at støtte garantiordninger, som støtter ny produktion af vedvarende energi i overensstemmelse med deres dekarboniseringspolitikker, navnlig hvis markedet for VE-elkøbsaftaler ikke er tilstrækkeligt udbygget. Selv om medlemsstaterne som udgangspunkt ikke bør diskriminere forbrugerne, kan medlemsstaterne beslutte at målrette disse instrumenter mod specifikke kategorier af forbrugere under anvendelse af objektive og ikkediskriminerende kriterier. Inden for disse rammer bør medlemsstaterne sikre passende koordinering, herunder med faciliteter, der stilles til rådighed på EU-plan, f.eks. af Den Europæiske Investeringsbank (EIB).

(30) Medlemsstaterne har, når de udformer og tildeler offentlig støtte, flere instrumenter til rådighed til at støtte udviklingen af markederne for elkøbsaftaler. Hvis udviklere af projekter inden for vedvarende energi, der deltager i et offentligt støtteudbud, får mulighed for at reservere en del af produktionen til salg gennem en elkøbsaftale, vil det bidrage til, at markederne for elkøbsaftaler vil udvikle sig og vokse. Som led i denne udbudsevaluering bør medlemsstaterne desuden bestræbe sig på at anvende kriterier, der giver aktører, som står over for adgangsbarrierer, f.eks. små og mellemstore virksomheder, incitamenter til at få adgang til markedet for elkøbsaftaler, idet de giver fortrinsret til tilbudsgivere, der fremlægger en undertegnet elkøbsaftale eller en forpligtelse til at undertegne en elkøbsaftale for en del af projektets producerede elektricitet med én eller flere potentielle købere, der har vanskeligt ved at få adgang til markedet for elkøbsaftaler.

(31) For at bidrage til gennemsigtighed i og udvikling af markederne for elkøbsaftaler på EU- og medlemsstatsplan bør ACER offentliggøre en årlig vurdering af disse markeder, vurdere behovet for at udarbejde og udstede frivillige modeller for elkøbsaftaler og udarbejde dem, hvis vurderingen konkluderer, at der er et sådant behov.

(32) Medlemsstaterne bør være særligt opmærksomme på grænseoverskridende elkøbsaftaler og fjerne uberettigede barrierer, der specifikt vedrører dem, og give forbrugere i medlemsstater med begrænset kapacitet adgang til elektricitet, som produceres i andre regioner, uden diskriminering.

(33) Hvis Kommissionen på grundlag af den relevante vurdering konkluderer, at medlemsstaterne har brug for støtte til at fjerne barrierer på markederne for elkøbsaftaler, bør den kunne udarbejde specifik vejledning. En sådan vejlednings primære fokus bør være at fjerne barrierer, der hindrer ekspansion af markederne for elkøbsaftaler, herunder grænseoverskridende elkøbsaftaler. Sådanne barrierer kan antage mange former, fra lovgivningsmæssige barrierer, navnlig uforholdsmæssige eller diskriminerende procedurer eller gebyrer, til oprindelsesgarantiernes rolle eller behandlingen af elkøbsaftaler i forbindelse med potentielle aftageres adgang til finansieringsløsninger.

(34) Forordning (EU) 2018/1999 indeholder bestemmelser om anvendelse af EU-finansieringsmekanismen for vedvarende energi som et redskab til at lette opfyldelsen af Unionens bindende mål for vedvarende energi i 2030. I henhold til direktiv (EU) 2018/2001 som ændret ved Europa-Parlamentets og Rådets direktiv (EU) 2023/2413 ([20]) skal medlemsstaterne i fællesskab bestræbe sig på at øge andelen af energi fra vedvarende energikilder i Unionens endelige bruttoenergiforbrug i 2030 til 45 % ud over det bindende EU-mål på 42,5 %. Kommissionen bør derfor vurdere, om foranstaltninger på EU-plan kan bidrage til at nå den yderligere andel af energi fra vedvarende energikilder på 2,5 % i Unionens endelige bruttoenergiforbrug som supplement til nationale foranstaltninger. I den forbindelse bør Kommissionen analysere muligheden for at anvende EU-finansieringsmekanismen for vedvarende energi til at tilrettelægge auktioner over vedvarende energi på EU-plan i overensstemmelse med de relevante lovgivningsmæssige rammer.

(35) Hvis medlemsstaterne beslutter at støtte offentligt finansierede investeringer gennem »ordninger for direkte prisstøtte« i nye anlæg til elproduktion fra kulstoffattige ikkefossile brændstoffer med henblik på at nå Unionens dekarboniseringsmål, bør disse ordninger have form af tovejsdifferencekontrakter eller tilsvarende ordninger med samme virkninger, således at de ud over en indtægtsgaranti også omfatter en øvre grænse for markedsindtægter fra de pågældende produktionsanlæg. Selv om forpligtelsen i denne forordning kun bør finde anvendelse på støtte til investeringer i nye elproduktionsanlæg, bør medlemsstaterne kunne beslutte også at have støtteordninger i form af tovejsdifferencekontrakter eller tilsvarende ordninger med samme virkninger for nye investeringer, der tager sigte på en betydelig repowering af eksisterende elproduktionsanlæg eller på en betydelig forhøjelse af deres kapacitet eller forlængelse af sådanne anlægs levetid.

(36) Af hensyn til retssikkerheden og forudsigeligheden bør forpligtelsen til at strukturere ordninger for direkte støtte ved hjælp af tovejsdifferencekontrakter eller tilsvarende ordninger med samme virkninger kun gælde for kontrakter i henhold til ordninger for direkte prisstøtte til investeringer i nye elproduktionsanlæg, der er indgået den 17. juli 2027 eller derefter. Denne overgangsperiode bør være på fem år for offshorehybridaktiver, der er tilsluttet to eller flere budområder, som følge af sådanne projekters kompleksitet.

(37) Markedsdeltageres deltagelse i ordninger for direkte prisstøtte i form af tovejsdifferencekontrakter eller tilsvarende ordninger med samme virkninger bør være frivillig.

(38) Forpligtelsen til at anvende tovejsdifferencekontrakter eller tilsvarende ordninger med samme virkninger berører ikke artikel 6, stk. 1, i direktiv (EU) 2018/2001.

(39) Selv om Europa-Parlamentets og Rådets direktiv (EU) 2024/1711 ([21]) ændrer artikel 4, stk. 3, andet afsnit, i direktiv (EU) 2018/2001, finder de øvrige bestemmelser i artikel 4 i nærværende direktiv, som fastsætter principper for udformning af støtteordninger for energi fra vedvarende energikilder, fortsat anvendelse.

(40) Tovejsdifferencekontrakter eller tilsvarende ordninger med samme virkninger vil sikre, at producenters indtægter fra nye investeringer i elproduktion, der modtager offentlig støtte, bliver mere uafhængige af de svingende priser på elproduktion på grundlag af fossile brændstoffer, som typisk fastsætter prisen på day-ahead-markedet.

(41) Principperne for udformning i overensstemmelse med denne forordning bør finde anvendelse på ordninger for direkte prisstøtte i form af tovejsdifferencekontrakter eller tilsvarende ordninger med samme virkninger. Kommissionen bør ved vurderingen af disse kontrakter eller ordninger med samme virkninger i henhold til

([20]) Europa-Parlamentets og Rådets direktiv (EU) 2023/2413 af 18. oktober 2023 om ændring af direktiv (EU) 2018/2001, forordning (EU) 2018/1999 og direktiv 98/70/EF for så vidt angår fremme af energi fra vedvarende energikilder og om ophævelse af Rådets direktiv (EU) 2015/652 (EUT L, 2023/2413, 31.10.2023, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2023/2413/oj).

([21]) Europa-Parlamentets og Rådets direktiv (EU) 2024/1711 af 13. juni 2024 om ændring af direktiv (EU) 2018/2001 og (EU) 2019/944 for så vidt angår forbedring af udformningen af Unionens elektricitetsmarked (EUT L, 2024/1711, 26.6.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1711/oj).

statsstøttereglerne vurdere, om disse ordninger er i overensstemmelse med EU-retten, som er uløseligt forbundet med statsstøttereglerne, herunder principperne for udformning af tovejsdifferencekontrakter eller tilsvarende ordninger med samme virkninger fastsat i denne forordning. Udformningen af disse tovejsdifferencekontrakter eller tilsvarende ordninger med samme virkninger bør bibeholde elproduktionsanlægs incitamenter til at handle og deltage effektivt på elektricitetsmarkederne, navnlig for at afspejle markedsforholdene. Kommissionen bør ved sin vurdering sikre, at udformningen af tovejsdifferencekontrakter eller tilsvarende ordninger med samme virkninger ikke fører til unødige konkurrence- og handelsforvridninger på det indre marked. Kommissionen bør navnlig sikre, at fordelingen af indtægter til virksomheder ikke virker forvridende på det indre markeds lige konkurrencevilkår, navnlig hvis der ikke kan anvendes en udbudsprocedure. Tovejsdifferencekontrakter eller tilsvarende ordninger med samme virkninger kan have forskellig varighed og kan bl.a. omfatte differencekontrakter baseret på indskud med en eller flere strikepriser, en mindstepris eller kapacitets- eller målestokdifferencekontrakter. Forpligtelsen til at anvende tovejsdifferencekontrakter eller tilsvarende ordninger med samme virkninger finder ikke anvendelse på støtteordninger, der ikke er direkte knyttet til elproduktion, såsom energilagring, og som ikke anvender direkte prisstøtte, såsom investeringsstøtte i form af forskudstilskud, skatteforanstaltninger eller grønne certifikater. For at give modparterne incitament til at opfylde deres kontraktlige forpligtelser, bør tovejsdifferencekontrakter eller tilsvarende ordninger med samme virkninger omfatte gældende konventionalbødeklausuler i tilfælde af uberettiget ensidig opsigelse af en kontrakt før aftalt tid.

(42) I det omfang begrænsningen for at fastsætte ordninger for direkte prisstøtte i form af tovejsdifferencekontrakter eller tilsvarende ordninger med samme virkninger indskrænker de typer af ordninger for direkte prisstøtte, som medlemsstaterne kan indføre for så vidt angår vedvarende energikilder, bør det imidlertid begrænses til lavemissionsteknologier, der ikke anvender fossile brændstoffer, med lave og stabile driftsomkostninger og til teknologier, der sædvanligvis ikke giver elektricitetssystemet fleksibilitet, mens teknologier, som befinder sig i en tidlig fase af deres markedsudbredelse, udelukkes. Dette er nødvendigt for at sikre, at den økonomiske levedygtighed for produktionsteknologier med høje marginalomkostninger ikke bringes i fare, og for at opretholde incitamenterne for de teknologier, der kan give elektricitetssystemet fleksibilitet til at udbyde på elektricitetsmarkedet på grundlag af deres alternativomkostninger. Desuden bør begrænsningen for at fastsætte ordninger for direkte prisstøtte i form af tovejsdifferencekontrakter eller tilsvarende ordninger med samme virkninger ikke gælde for nye teknologier, for hvilke andre typer ordninger for direkte prisstøtte kan være bedre egnede til at stimulere udbredelse heraf. Begrænsningen bør ikke berøre den mulige undtagelse for mindre anlæg til produktion af vedvarende energi og demonstrationsprojekter i henhold til direktiv (EU) 2018/2001 og tage hensyn til de særlige forhold, der gør sig gældende for VE-fællesskaber i overensstemmelse med dette direktiv. I betragtning af nødvendigheden af at skabe lovgivningsmæssig sikkerhed for producenterne bør medlemsstaternes forpligtelse til at anvende ordninger for direkte prisstøtte til produktion af elektricitet i form af tovejsdifferencekontrakter eller tilsvarende ordninger med samme virkninger kun gælde for investeringer i nye anlæg til elproduktion ved brug af de kilder, som er angivet i denne betragtning.

(43) Som følge af den øvre grænse for markedsindtægter bør ordninger for direkte prisstøtte i form af tovejsdifferencekontrakter eller tilsvarende ordninger med samme virkninger udgøre en yderligere indtægtskilde for medlemsstaterne i perioder med høje energipriser. For yderligere at afbøde de høje elprisers indvirkning på forbrugernes energiregninger bør medlemsstaterne sikre, at alle indtægter fra producenter, der er omfattet af ordninger for direkte prisstøtte i form af tovejsdifferencekontrakter eller tilsvarende ordninger med samme virkninger eller den tilsvarende finansielle værdi af disse indtægter, videregives til slutkunder, herunder husholdningskunder, små og mellemstore virksomheder og energiintensive virksomheder. Når medlemsstaterne fordeler indtægterne til husholdningskunder, bør de navnlig kunne begunstige sårbare kunder og kunder berørt af energifattigdom. I lyset af de bredere fordele for elkunder som følge af investering i vedvarende energi, energieffektivitet og anvendelse af kulstoffattig energi bør det også være muligt for medlemsstaterne at anvende indtægterne fra tovejsdifferencekontrakter eller tilsvarende ordninger med samme virkninger eller den tilsvarende finansielle værdi af disse indtægter til at finansiere investering i at reducere elomkostninger for slutkunder og herunder med hensyn til specifikke økonomiske aktiviteter såsom investering i distributionsnetudvikling, vedvarende energikilder og opladningsinfrastruktur til elektriske køretøjer. Det bør også være muligt for medlemsstaterne at anvende sådanne indtægter eller den tilsvarende finansielle værdi af disse indtægter til at finansiere omkostningerne ved ordningerne for direkte prisstøtte. Omfordelingen af indtægter bør ske på en måde, der sikrer, at kunderne stadig i et vist omfang er udsat for prissignalet, således at de reducerer deres forbrug, når priserne er høje, eller flytter det til perioder med lavere priser, som sædvanligvis er perioder med en større andel elproduktion fra vedvarende energikilder. Medlemsstaterne bør navnlig kunne tage forbruget uden for spidsbelastningstimerne i betragtning for at bevare incitamenterne til fleksibilitet. Medlemsstaterne bør sikre, at lige konkurrencevilkår og konkurrence mellem de forskellige leverandører ikke påvirkes af omfordelingen af indtægter til de endelige elforbrugere. Disse principper bør ikke være obligatoriske for indtægter fra kontrakter i henhold til ordninger for direkte prisstøtte, der er indgået før anvendelsesdatoen for forpligtelsen til at anvende

tovejsdifferencekontrakter eller tilsvarende ordninger med samme virkninger. Det er muligt for medlemsstaterne at fordele indtægter fra tovejsdifferencekontrakter eller tilsvarende ordninger med samme virkninger, uden at denne fordeling udgør en detailprisregulering i henhold til artikel 5 i direktiv (EU) 2019/944.

(44) Medlemsstaterne bør desuden sikre, at ordningerne for direkte prisstøtte eller tilsvarende ordninger med samme virkninger, uanset deres form, ikke underminerer elektricitetsmarkedernes effektive, konkurrencemæssige og likvide funktion, således at producenternes incitamenter til at reagere på markedssignaler, herunder standsning af produktionen, når elpriserne ligger under deres driftsomkostninger, og slutkundernes incitamenter til at reducere forbruget, når elpriserne er høje, bevares. Medlemsstaterne bør sikre, at støtteordninger ikke udgør en barriere for udarbejdelse af kommercielle kontrakter såsom elkøbsaftaler.

(45) Tovejsdifferencekontrakter eller tilsvarende ordninger med samme virkninger og elkøbsaftaler spiller således en supplerende rolle med hensyn til at fremme energiomstillingen og sikre, at fordelene ved vedvarende energi og kulstoffattig energi kommer forbrugerne til gode. Med forbehold af de krav, der indføres ved denne forordning, bør medlemsstaterne frit kunne afgøre, hvilke instrumenter de anvender til at nå deres dekarboniseringsmål. Gennem elkøbsaftaler bidrager private investorer til yderligere udbredelse af vedvarende energi og kulstoffattig energi, samtidig med at de sikrer lave og stabile elpriser på lang sigt. Samme mål opnås af offentlige enheder på vegne af forbrugerne gennem tovejsdifferencekontrakter eller tilsvarende ordninger med samme virkninger. Begge instrumenter er nødvendige for at nå Unionens dekarboniseringsmål gennem udbredelse af vedvarende energi og kulstoffattig energi, samtidig med at forbrugerne drager fordel af en billig elproduktion.

(46) Den fremskyndede udbredelse af vedvarende energikilder kræver en øget tilgængelighed af fleksibilitetsløsninger for at sikre, at vedvarende energikilder integreres i nettet, og for at elektricitetssystemet og elnettet skal kunne tilpasse sig variationen i elproduktionen og elforbruget i forskellige tidshorisonter. Med henblik på at fremme ikkefossil fleksibilitet bør den regulerende myndighed eller en anden myndighed eller enhed udpeget af en medlemsstat regelmæssigt vurdere behovet for fleksibilitet på nationalt plan i elektricitetssystemet på grundlag af inputtet fra transmissionssystemoperatører og distributionssystemoperatører og en fælles europæisk metodologi, der er genstand for en offentlig høring og godkendelse af ACER. På grund af behovet for at dekarbonisere energisystemet bør vurderingen af elektricitetssystemets fleksibilitetsbehov tage hensyn til alle eksisterende og planlagte investeringer, herunder eksisterende aktiver, der endnu ikke er tilsluttet nettet, hvad angår fleksibilitetskilder såsom fleksibel elproduktion, samkøringslinjer, fleksibelt elforbrug, energilagring eller produktion af vedvarende brændstoffer. ACER bør regelmæssigt vurdere de nationale rapporter og udarbejde en rapport på EU-plan med henstillinger om spørgsmål af grænseoverskridende relevans. På grundlag af den nationale rapport om fleksibilitetsbehov bør medlemsstaterne fastlægge et vejledende nationalt mål for ikkefossil fleksibilitet, herunder de respektive specifikke bidrag fra både fleksibelt elforbrug og energilagring til dette mål, som også bør afspejles i deres integrerede nationale energi- og klimaplaner i overensstemmelse med forordning (EU) 2018/1999. I lyset af disse planer bør Kommissionen kunne udarbejde en EU-strategi for fleksibilitet med særligt fokus på fleksibelt elforbrug og energilagring, der er i overensstemmelse med Unionens 2030-mål for energi og klima samt 2050-målet om klimaneutralitet. Kommissionen bør kunne fremsætte et lovgivningsmæssigt forslag, som ledsager denne EU-strategi.

(47) For at nå det vejledende nationale mål for ikkefossil fleksibilitet, herunder de respektive specifikke bidrag fra fleksibelt elforbrug og energilagring, og hvor fleksibilitetsbehovene ikke imødekommes ved at fjerne markedsbarrierer og ved eksisterende investering, bør medlemsstaterne kunne anvende støtteordninger vedrørende ikkefossil fleksibilitet, der består af betalinger for den disponible kapacitet af ikkefossil fleksibilitet. Desuden bør medlemsstater, der allerede anvender en kapacitetsmekanisme, overveje at fremme deltagelse af ikkefossil fleksibilitet såsom fleksibelt elforbrug og energilagring ved at ændre kriterier eller elementer, uden at dette berører anvendelsen af artikel 22 i forordning (EU) 2019/943. Medlemsstater, der allerede anvender en kapacitetsmekanisme, bør også kunne anvende støtteordninger vedrørende ikkefossil fleksibilitet, hvis sådanne ordninger er nødvendige for at nå det vejledende nationale mål for ikkefossil fleksibilitet, navnlig samtidig med at de tilpasser deres kapacitetsmekanismer for yderligere at fremme deltagelse af ikkefossil fleksibilitet såsom fleksibelt elforbrug og energilagring. Disse ordninger bør omfatte ny investering i ikkefossil fleksibilitet, herunder investering i eksisterende aktiver, herunder aktiver, der har til formål at videreudvikle fleksibiliteten inden for fleksibelt elforbrug.

(48) For at støtte miljøbeskyttelsesmålene bør den grænse for CO_2-emissioner, der er fastsat i artikel 22, stk. 4, i forordning (EU) 2019/943, betragtes som en øvre grænse. Medlemsstaterne kan derfor i fuld overensstemmelse med Kommissionens meddelelse af 18. februar 2022, »Retningslinjer for statsstøtte til klima, miljøbeskyttelse og

energi«, som tilskynder medlemsstaterne til at indføre grønne kriterier i kapacitetsmekanismer, fastsætte standarder for teknisk ydeevne og CO_2-emissionsgrænser, der begrænser deltagelse i kapacitetsmekanismer til fleksible fossilfrie teknologier.

(49) Eftersom ukoordinerede kapacitetsmekanismer kan have en betydelig indvirkning på det indre marked for elektricitet, blev der med pakken om ren energi indført en omfattende ramme for bedre vurdering af behovet og forbedring af udformningen af kapacitetsmekanismer. Uanset nødvendigheden af at begrænse forvridninger af konkurrencen og det indre marked kan kapacitetsmekanismer sammen med en passende lovgivningsmæssig ramme spille en vigtig rolle med hensyn til at sikre ressourcetilstrækkelighed, navnlig under omstillingen til et kulstoffrit system og for utilstrækkeligt sammenkoblede energisystemer. Selv om kapacitetsmekanismer ikke længere bør betragtes som en sidste udvej, bør deres nødvendighed og udformning derfor vurderes regelmæssigt i lyset af udviklingen i de lovgivningsmæssige rammer og markedsforholdene. Proceduren for vedtagelse af kapacitetsmekanismer har imidlertid vist sig at være kompleks. For at tage højde for potentielle muligheder for at strømline og forenkle processen for ansøgning om en kapacitetsmekanisme og for at sikre, at medlemsstaterne rettidigt kan afhjælpe problemer med tilstrækkelighed og samtidig tilvejebringe den nødvendige kontrol for at forebygge, at det indre marked lider skade, bør Kommissionen senest den 17. januar 2025 forelægge en detaljeret rapport med en vurdering af sådanne muligheder. I den forbindelse bør Kommissionen anmode ACER om at ændre metoden til den europæiske ressourcetilstrækkelighedsvurdering i overensstemmelse med den gældende proces, hvis det er relevant. Efter høring af medlemsstaterne bør Kommissionen forelægge forslag med henblik på, hvis det er relevant, at strømline og forenkle processen for vurdering af kapacitetsmekanismer senest den 17. april 2025.

(50) I forbindelse med tilslutning af nye produktions- og forbrugsanlæg til nettet, navnlig anlæg til produktion af vedvarende energi, opstår der ofte forsinkelser. En af årsagerne til sådanne forsinkelser er manglen på tilgængelig netkapacitet på det sted, som investoren har valgt, hvilket medfører, at nettet skal udvides eller forstærkes for at kunne tilslutte anlæggene til systemet. Et nyt krav om, at elsystemoperatører, både på transmissions- og distributionsniveau, skal offentliggøre og ajourføre oplysninger om den tilgængelige kapacitet til nye tilslutninger i deres driftsområder, vil give investorer lettere adgang til oplysninger om den tilgængelige netkapacitet i systemet og dermed fremskynde beslutningstagningen, hvilket igen vil fremskynde den nødvendige udbredelse af vedvarende energi. Disse oplysninger bør ajourføres regelmæssigt og mindst hver måned af transmissionssystemoperatører. Transmissionssystemoperatører bør også offentliggøre de kriterier, der anvendes til at bestemme den tilgængelige netkapacitet, såsom den eksisterende efterspørgsels- og produktionskapacitet, de antagelser, der lægges til grund for vurdering af en eventuel yderligere integration af yderligere systembrugere, de relevante oplysninger om eventuel energiindskrænkning og forventningen om kommende relevant netudvikling.

(51) For at løse problemet med lange svarfrister i forbindelse med anmodninger om tilslutning til nettet bør transmissionssystemoperatører desuden stille klare og gennemsigtige oplysninger til rådighed for systembrugere om status for og behandling af deres anmodninger om tilslutning. Transmissionssystemoperatører bør fremlægge sådanne oplysninger inden for tre måneder fra datoen for indgivelse af en anmodning og bør ajourføre dem regelmæssigt og mindst en gang i kvartalet.

(52) Eftersom Estland, Letland og Litauen endnu ikke er synkroniseret med Unionens elektricitetssystem, står de over for meget specifikke udfordringer, når de tilrettelægger balancemarkeder og markedsbaserede indkøb af systemydelser. Fremskridt mod synkronisering er i gang, men en af de afgørende forudsætninger for en stabil synkron systemdrift er, at der er tilstrækkelige balanceringskapacitetsreserver til rådighed til frekvensregulering. De baltiske stater er imidlertid afhængige af det russiske synkrone område med henblik på frekvensforvaltning, og derfor har de endnu ikke kunnet udvikle deres eget fungerende balancemarked. Den russiske angrebskrig mod Ukraine har i væsentlig grad øget risikoen for forsyningssikkerheden på grund af fraværet af egne balancemarkeder. Kravene i artikel 6, stk. 9, 10 og 11, i forordning (EU) 2019/943 og i artikel 41, stk. 2, i Kommissionens forordning (EU) 2017/2195 ([22]), som er udformet til at finde anvendelse på eksisterende balancemarkeder, afspejler derfor endnu ikke situationen i Estland, Letland og Litauen, navnlig da udviklingen af balancemarkedet kræver tid og nye investeringer i balanceringskapacitet. Estland, Letland og Litauen bør derfor, uanset disse krav, have ret til at indgå langfristede finansielle kontrakter med henblik på at opnå balanceringskapacitet i en overgangsperiode.

(53) Overgangsperioderne for Estland, Letland og Litauen bør udfases så hurtigt som muligt efter synkroniseringen og bør udnyttes til at udvikle passende markedsinstrumenter, der tilbyder kortfristede balanceringsreserver og andre nødvendige systemydelser, og bør begrænses til den tid, der kræves til denne proces.

([22]) Kommissionens forordning (EU) 2017/2195 af 23. november 2017 om fastsættelse af retningslinjer for balancering af elektricitet (EUT L 312 af 28.11.2017, s. 6).

(54) Hensigten er, at de baltiske lande bliver synkroniseret med det kontinentale europæiske synkrone område ved hjælp af et dobbelt transmissionskabel, der forbinder Polen med Litauen. Efter synkroniseringen vil dette kabels kapacitet i vid udstrækning skulle forbeholdes sikkerhedsmargener i tilfælde af en uventet strømafbrydelse i det baltiske system og deraf følgende utilsigtede afvigelser. Transmissionssystemoperatører bør fortsat tilbyde maksimal kapacitet til grænseoverskridende handel under overholdelse af de driftsmæssige sikkerhedsgrænser og under hensyntagen til eventuelle uforudsete hændelser i de polske og litauiske systemer, herunder som følge af afbrydelser af højspændingsjævnstrømslinjer eller de baltiske landes afkobling fra det kontinentale europæiske synkrone område. Der bør tages højde for den særlige situation for denne sammenkobling ved beregningen af den samlede kapacitet og uforudsete hændelser i henhold til artikel 16, stk. 8, i forordning (EU) 2019/943.

(55) Kapacitetsmekanismer bør være åbne for deltagelse af alle ressourcer, der er i stand til at levere den krævede tekniske ydelse, hvilket kan omfatte gasfyrede kraftværker, forudsat at de opfylder den emissionsgrænse, der er fastsat i artikel 22, stk. 4, i forordning (EU) 2019/943, samt enhver national emissionstærskel eller andre objektive miljøkriterier, som medlemsstaterne måtte ønske at anvende for at fremskynde omstillingen fra fossile brændstoffer.

(56) For at støtte miljøbeskyttelsesmålene fastsætter artikel 22, stk. 4, i forordning (EU) 2019/943 krav vedrørende CO_2-emissionsgrænser for kapacitetsmekanismer. Medlemsstater, der anvender kapacitetsmekanismer, som blev godkendt inden den 4. juli 2019, bør under deres omstilling til et kulstoffrit system og i kølvandet på energikrisen dog undtagelsesvis og som en sidste udvej kunne fritage for denne CO_2-emissionsgrænse i en begrænset periode. En sådan fritagelse bør dog begrænses til eksisterende produktionskapacitet, der påbegyndte kommerciel produktion før den 4. juli 2019, dvs. inden ikrafttrædelsesdatoen for forordning (EU) 2019/943. En anmodning om en fritagelse bør ledsages af en rapport fra den berørte medlemsstat, som vurderer fritagelsens indvirkning på drivhusgasemissioner og energiomstillingen. En sådan rapport bør også indeholde en plan med milepæle for omstillingen fra deltagelse af produktionskapacitet, der ikke overholder CO_2-emissionsgrænserne i kapacitetsmekanismer. Efter indrømmelse af en fritagelse bør medlemsstaterne have mulighed for at tilrettelægge udbudsprocedurer, som stadig skal opfylde alle kravene i kapitel IV i forordning (EU) 2019/943, bortset fra dem, der vedrører CO_2-emissionsgrænser. Produktionskapacitet, der ikke overholder CO_2-emissionsgrænserne, bør ikke anskaffes for en periode på mere end et år og for en leveringsperiode, der ikke overstiger fritagelsens varighed. Forud for den yderligere udbudsprocedure, der er åben for deltagelse af produktionskapacitet, som ikke overholder CO_2-emissionsgrænserne, bør der gennemføres en udbudsprocedure, der har til formål at maksimere deltagelsen af kapacitet, der overholder CO_2-emissionsgrænserne, herunder ved at lade kapacitetspriserne stige tilstrækkeligt til at give incitament til investering i en sådan kapacitet.

(57) Kommissionen bør evaluere denne forordning for at sikre elektricitetsmarkedsudformningens modstandsdygtighed i krisetider og markedets evne til at støtte Unionens dekarboniseringsmål, yderligere styrke markedsintegrationen og fremme den nødvendige infrastrukturinvestering samt udvikling af et marked for elkøbsaftaler. På grundlag af denne evaluering bør Kommissionen forelægge Europa-Parlamentet og Rådet en omfattende rapport, som, hvis det er relevant, ledsages af lovgivningsmæssigt forslag. I denne rapport bør Kommissionen navnlig vurdere effektiviteten af de kortsigtede elektricitetsmarkeders nuværende struktur og funktion samt deres potentielle ineffektivitet og mulige afhjælpende foranstaltninger og værktøjer, der skal anvendes i krise- eller nødsituationer, og egnetheden af Unionens retlige og finansielle ramme for distributionsnet. Denne rapport bør også omfatte evnen til at nå Unionens mål for markedet for vedvarende energi og det indre energimarked og potentialet for og levedygtigheden af oprettelse af en eller flere EU-markedsplatforme for elkøbsaftaler.

(58) I det omfang nogen af foranstaltningerne i denne forordning udgør statsstøtte, berører bestemmelserne vedrørende disse foranstaltninger ikke anvendelsen af artikel 107 og 108 i TEUF. Kommissionen har kompetence til at vurdere statsstøttens forenelighed med det indre marked.

(59) De i denne forordning omhandlede foranstaltninger berører ikke anvendelsen af Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2016/1011 ([23]) og (EU) nr. 648/2012 ([24]) og Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2014/65/EU ([25]).

([23]) Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2016/1011 af 8. juni 2016 om indeks, der bruges som benchmarks i finansielle instrumenter og finansielle kontrakter eller med henblik på at måle investeringsfondes økonomiske resultater, og om ændring af direktiv 2008/48/EF og 2014/17/EU samt forordning (EU) nr. 596/2014 (EUT L 171 af 29.6.2016, s. 1).

([24]) Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 648/2012 af 4. juli 2012 om OTC-derivater, centrale modparter og transaktionsregistre (EUT L 201 af 27.7.2012, s. 1).

([25]) Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2014/65/EU af 15. maj 2014 om markeder for finansielle instrumenter og om ændring af direktiv 2002/92/EF og direktiv 2011/61/EU (EUT L 173 af 12.6.2014, s. 349).

(60) Forordning (EU) 2019/942 og (EU) 2019/943 bør derfor ændres i overensstemmelse hermed.

(61) Målet for denne forordning, nemlig at forbedre udformningen af det integrerede elektricitetsmarked, navnlig for at forhindre urimeligt høje elpriser, kan ikke i tilstrækkelig grad opfyldes af medlemsstaterne, men kan bedre nås på EU-plan; Unionen kan derfor vedtage foranstaltninger i overensstemmelse med nærhedsprincippet, jf. artikel 5 i traktaten om Den Europæiske Union. I overensstemmelse med proportionalitetsprincippet, jf. nævnte artikel, går denne forordning ikke videre, end hvad der er nødvendigt for at nå dette mål —

VEDTAGET DENNE FORORDNING:

Artikel 1

Ændring af forordning (EU) 2019/942

I forordning (EU) 2019/942 foretages følgende ændringer:

1) I artikel 2 foretages følgende ændringer:

a) Følgende litra indsættes:

»aa) afgiver udtalelser og henstillinger rettet til den fælles tildelingsplatform, der er oprettet i henhold til Kommissionens forordning (EU) 2016/1719 (*)

(*) Kommissionens forordning (EU) 2016/1719 af 26. september 2016 om fastsættelse af retningslinjer for langsigtet kapacitetstildeling (EUT L 259 af 27.9.2016, s. 42).«

b) Litra d) affattes således:

»d) udsteder individuelle afgørelser om fremlæggelse af oplysninger i overensstemmelse med artikel 3, stk. 2, artikel 7, stk. 2, litra b), og artikel 8, litra c), om godkendelse af metoderne, vilkårene og betingelserne i overensstemmelse med artikel 4, stk. 4, og artikel 5, stk. 2, 3 og 4, om revision af budområder som omhandlet i artikel 5, stk. 7, om tekniske spørgsmål som omhandlet i artikel 6, stk. 1, om mægling mellem regulerende myndigheder i overensstemmelse med artikel 6, stk. 10, vedrørende de regionale koordinationscentre som omhandlet i artikel 7, stk. 2, litra a), om godkendelse og ændring af metoder og beregninger og tekniske specifikationer som omhandlet i artikel 9, stk. 1, om godkendelse og ændring af metoder som omhandlet i artikel 9, stk. 3, om undtagelser som omhandlet i artikel 10, om infrastruktur som omhandlet i artikel 11, litra d), om spørgsmål vedrørende engrosmarkedsintegritet og -gennemsigtighed i henhold til artikel 12 og om godkendelse og ændring af det fælles forslag fra ENTSO for elektricitet og EU DSO-enheden om typen af data og format samt metoden vedrørende de analyser, der skal fremlægges om fleksibilitetsbehovene i henhold til artikel 5, stk. 9«.

2) I artikel 3, stk. 2, indsættes følgende afsnit:

»Dette stykke finder også anvendelse på den fælles tildelingsplatform, der er oprettet i henhold til forordning (EU) 2016/1719.«

3) I artikel 4 tilføjes følgende stykke:

»9. Denne artikels stk. 6, 7 og 8 finder også anvendelse på den fælles tildelingsplatform, der er oprettet i henhold til forordning (EU) 2016/1719.«

4) I artikel 5 foretages følgende ændringer:

a) I stk. 8 tilføjes følgende afsnit:

»ACER overvåger den fælles tildelingsplatform, der er oprettet i henhold til forordning (EU) 2016/1719.«

b) Følgende stykke tilføjes:

»9. ACER godkender og ændrer om nødvendigt det fælles forslag fra ENTSO for elektricitet og EU DSO-enheden om typen af data og format samt metoden vedrørende de analyser, der skal fremlægges om fleksibilitetsbehovene i henhold til artikel 19e, stk. 6, i forordning (EU) 2019/943.«

5) Artikel 6, stk. 9, affattes således:

»9. ACER afgiver udtalelser til den berørte regulerende myndighed og til Kommissionen i henhold til artikel 8, stk. 1, og artikel 16, stk. 3, i forordning (EU) 2019/943.«

6) I artikel 15 foretages følgende ændringer:

a) I stk. 4 tilføjes følgende afsnit:

»ACER udsender en rapport om indvirkningen af at anvende spidsbelastningsudjævningsprodukter på Unionens elektricitetsmarked under en krise efter vurderingen i henhold til artikel 7a, stk. 7, i forordning (EU) 2019/943 og en rapport om indvirkningen af at udvikle spidsbelastningsudjævningsprodukter på Unionens elektricitetsmarked under normale markedsforhold efter vurderingen i henhold til artikel 7a, stk. 8, i nævnte forordning.«

b) Følgende stykke tilføjes:

»5. ACER udsender en rapport i henhold til artikel 19e, stk. 7, i forordning (EU) 2019/943, der analyserer de nationale rapporter om de anslåede fleksibilitetsbehov og fremsætter henstillinger om spørgsmål af grænseoverskridende relevans vedrørende resultaterne fra den regulerende myndighed eller en anden myndighed eller enhed, som er udpeget af en medlemsstat.«

Artikel 2

Ændring af forordning (EU) 2019/943

I forordning (EU) 2019/943 foretages følgende ændringer:

1) I artikel 1 foretages følgende ændringer:

a) Litra a) og b) affattes således:

»a) fastlægge grundlaget for en effektiv opfyldelse af energiunionens målsætninger og målet om at nå klimaneutralitet senest i 2050, navnlig klima- og energirammen for 2030, ved at lade markedssignaler være styrende med henblik på øget effektivitet, en større andel af vedvarende energi, forsyningssikkerhed, fleksibilitet, systemintegration via flere energibærere, bæredygtighed, dekarbonisering og innovation

b) fastlægge grundlæggende principper for velfungerende, integrerede elektricitetsmarkeder, som giver alle udbydere af ressourcer og elkunder ikkediskriminerende markedsadgang, muliggør udvikling af terminsmarkeder for elektricitet, således at leverandører og forbrugere kan afdække eller beskytte sig mod risikoen for fremtidige udsving i elpriserne, styrker og beskytter forbrugernes stilling, sikrer konkurrencedygtighed på det globale marked, øger forsyningssikkerheden og fleksibiliteten gennem fleksibelt elforbrug, energilagring og andre ikkefossile fleksibilitetsløsninger, sikrer energieffektivitet, letter aggregering af distribueret efterspørgsel og udbud og muliggør markeds- og sektorintegration og markedsbaseret betaling for elektricitet produceret fra vedvarende energikilder«.

b) Følgende litraer tilføjes:

»e) støtte langsigtede investeringer i produktion af vedvarende energi og i fleksibilitet og net med henblik på at sætte forbrugerne i stand til at gøre deres energiregninger overkommelige og mindre afhængige af prisudsving på de kortsigtede elektricitetsmarkeder, navnlig priserne på fossile brændstoffer på mellemlang til lang sigt

f) indføre en ramme for vedtagelse af foranstaltninger til at imødegå en elpriskrise.«

2) I artikel 2 foretages følgende ændringer:

a) Nr. 22) affattes således:

»22) »kapacitetsmekanisme«: en foranstaltning, der skal sikre, at de nødvendige ressourcer er tilstrækkelige, ved at betale ressourcer for deres tilgængelighed, undtagen foranstaltninger vedrørende systemydelser eller håndtering af kapacitetsbegrænsninger«.

b) Følgende numre tilføjes:

»72) »spidsbelastningstime«: en time, hvor bruttoelforbruget eller bruttoforbruget af elektricitet produceret fra andre kilder end vedvarende kilder eller day-ahead-engrosprisen for elektricitet på grundlag af prognoser fra transmissionssystemoperatører og, hvis det er relevant, NEMO'er forventes at være højest, idet der tages hensyn til budområdeoverskridende udvekslinger

73) »spidsbelastningsudjævning«: markedsdeltageres evne til at reducere elforbruget fra nettet i spidsbelastningstimer efter anmodning fra en systemoperatør

74) »spidsbelastningsudjævningsprodukt«: et markedsbaseret produkt, med hvilket markedsdeltagere kan yde spidsbelastningsudjævning til systemoperatører

75) »regionalt virtuelt knudepunkt«: en ikkefysisk region, der omfatter mere end ét budområde, og for hvilket der på grundlag af en metode fastsættes en referencepris

76) »tovejsdifferencekontrakt«: en kontrakt mellem en elproduktionsanlægsoperatør og en modpart, normalt en offentlig enhed, og som giver både minimalbetalingssikring og en grænse for overbetaling

77) »elkøbsaftale«: en kontrakt, i henhold til hvilken en fysisk eller juridisk person indvilliger i at købe elektricitet fra en elproducent på markedsvilkår

78) »særlig måleenhed«: en enhed, der er forbundet med eller indbygget i et aktiv, som yder fleksibelt elforbrug eller fleksibilitetstjenester på elektricitetsmarkedet eller til systemoperatører

79) »fleksibilitet«: et elektricitetssystems evne til i relevante markedstidsrammer at tilpasse sig til variationen i produktions- og forbrugsmønstre og til nettilgængeligheden.«

3) I artikel 7 foretages følgende ændringer:

a) Stk. 1 affattes således:

»1. Transmissionssystemoperatører og NEMO'er tilrettelægger i fællesskab forvaltningen af de integrerede day-ahead- og intraday-markeder i overensstemmelse med forordning (EU) 2015/1222. Transmissionssystemoperatører og NEMO'er samarbejder på EU-plan eller på regionalt plan, når det er mere hensigtsmæssigt, for at maksimere effektiviteten af Unionens day-ahead- og intraday-handel med elektricitet. Pligten til at samarbejde berører ikke anvendelsen af EU-konkurrenceretten. Transmissionssystemoperatører og NEMO'er er i deres funktioner vedrørende handel med elektricitet underlagt de regulerende myndigheders tilsyn i henhold til artikel 59 i direktiv (EU) 2019/944 og ACER's overvågning i henhold til artikel 4 og 8 i forordning (EU) 2019/942 og underlagt gennemsigtighedsforpligtelserne og det effektive tilsyn vedrørende markedsmanipulation, der er fastsat i de relevante bestemmelser i forordning (EU) nr. 1227/2011.«

b) I stk. 2 foretages følgende ændringer:

i) Litra c) erstattes af følgende:

»c) maksimere alle markedsdeltageres muligheder for at deltage i budområdeoverskridende og områdeintern handel på en ikkediskriminerende måde og så tæt som muligt på realtid på tværs af og inden for alle budområder

ca) tilrettelægges på en sådan måde, at det sikres, at likviditeten til alle tider deles mellem alle NEMO'er, både for budområdeoverskridende og områdeintern handel. For så vidt angår day-ahead-markedet afgiver NEMO'er fra en time før lukketid indtil det seneste tidspunkt, hvor day-ahead-handel er tilladt, alle ordrer på day-ahead-produkter og produkter med de samme karakteristika til den fælles day-ahead-kobling på den ene side og tilrettelægger ikke handel med day-ahead-produkter eller produkter med de samme karakteristika uden for den fælles day-ahead-kobling på den anden side. For så vidt angår intraday-markedet afgiver NEMO'er fra åbningstidspunktet for den fælles intraday-kobling indtil det seneste tidspunkt, hvor intraday-handel er tilladt i et givet budområde, alle ordrer på intraday-produkter og produkter med de samme karakteristika til den fælles intraday-kobling på den ene side og tilrettelægger ikke handel med intraday-produkter eller produkter med samme karakteristika uden for intraday-koblingen på den anden side. Disse forpligtelser gælder for NEMO'er, virksomheder, der direkte eller indirekte udøver kontrol over en NEMO, og virksomheder, der direkte eller indirekte kontrolleres af en NEMO«.

ii) Litra f) affattes således:

»f) være gennemsigtige og, hvis det er relevant, give oplysninger pr. produktionsenhed og samtidig beskytte fortroligheden af forretningsmæssigt følsomme oplysninger og sikre, at handelen foregår anonymt«.

4) Følgende artikler indsættes:

»*Artikel 7a*

Spidsbelastningsudjævningsprodukter

1. Hvis en regional eller EU-dækkende elpriskrise erklæres i overensstemmelse med artikel 66a i direktiv (EU) 2019/944, kan medlemsstaterne anmode systemoperatører om at foreslå anskaffelse af spidsbelastningsudjævningsprodukter med henblik på at opnå reduktion af efterspørgslen efter elektricitet i spidsbelastningstimer. En sådan anskaffelse skal begrænses til den varighed, der er fastsat i gennemførelsesafgørelsen vedtaget i henhold til artikel 66a, stk. 1, i direktiv (EU) 2019/944.

2. Hvis der fremsættes en anmodning i henhold til stk. 1, skal systemoperatørerne efter høring af interessenterne forelægge den regulerende myndighed i den pågældende medlemsstat et forslag, der fastsætter dimensioneringen af og betingelserne for anskaffelse og aktivering af spidsbelastningsudjævningsproduktet, med henblik på godkendelse.

3. Den pågældende regulerende myndighed vurderer forslaget om et spidsbelastningsudjævningsprodukt omhandlet i stk. 2 med hensyn til at opnå reduktion af efterspørgslen efter elektricitet og indvirkningen på engrosprisen på elektricitet i spidsbelastningstimer. Denne vurdering skal tage hensyn til behovet for, at spidsbelastningsudjævningsproduktet ikke forvrider elektricitetsmarkedernes funktion unødigt og ikke medfører omdirigering af tjenester for fleksibelt elforbrug til spidsbelastningsudjævningsprodukter. På grundlag af vurderingen kan den regulerende myndighed anmode systemoperatøren om at ændre forslaget.

4. Forslaget om et spidsbelastningsudjævningsprodukt omhandlet i stk. 2 skal opfylde følgende krav:

a) Dimensioneringen af spidsbelastningsudjævningsproduktet skal:

i) baseres på en analyse af behovet for en yderligere tjeneste med henblik på at sørge for forsyningssikkerhed uden at bringe netstabiliteten i fare, af dens indvirkning på markedet og af dens forventede omkostninger og fordele

ii) tage hensyn til den forventede efterspørgsel, en prognose for elektricitet produceret fra vedvarende energi, en prognose for andre fleksibilitetskilder i systemet såsom energilagring og indvirkningen på engrosprisen af den undgåede belastningsfordeling, og

iii) begrænses for at sikre, at de forventede omkostninger ikke overstiger de forventede fordele ved spidsbelastningsudjævningsproduktet.

b) Anskaffelsen af et spidsbelastningsudjævningsprodukt skal baseres på objektive, gennemsigtige, markedsbaserede og ikkediskriminerende kriterier, skal være begrænset til prisfleksibelt elforbrug og må ikke udelukke deltagende aktiver fra at få adgang til andre markeder.

c) Anskaffelsen af et spidsbelastningsudjævningsprodukt skal ske ved hjælp af udbud, som kan være kontinuerlige, hvor valget baseres på den laveste pris, der opfylder forudfastlagte tekniske og miljømæssige kriterier, og skal give forbrugerne mulighed for effektiv deltagelse, enten direkte eller gennem aggregering.

d) Minimumsbudstørrelsen må ikke være højere end 100 kW, herunder gennem aggregering.

e) Kontrakter om et spidsbelastningsudjævningsprodukt må ikke indgås mere end en uge før dets aktivering.

f) Aktiveringen af spidsbelastningsudjævningsproduktet må ikke reducere overførselskapaciteten.

g) Aktiveringen af spidsbelastningsudjævningsproduktet skal finde sted før eller inden for day-ahead-markedstidsrammen og kan ske på grundlag af en forudfastsat elpris.

h) Aktiveringen af spidsbelastningsudjævningsproduktet må ikke medføre at begynde produktion baseret på fossile brændstoffer, der befinder sig bag måleren, for at undgå stigende drivhusgasemissioner.

5. Den faktiske reduktion af forbruget som følge af aktiveringen af et spidsbelastningsudjævningsprodukt måles i forhold til en referenceværdi, der afspejler det forventede elforbrug uden aktivering af spidsbelastningsudjævningsproduktet. Hvis en systemoperatør anskaffer et spidsbelastningsudjævningsprodukt, udarbejder denne operatør efter høring af markedsdeltagerne en referencemetode, tager, hvis det er relevant, hensyn til den gennemførelsesretsakt, der er vedtaget i henhold til artikel 59, stk. 1, litra e), og forelægger den for den berørte regulerende myndighed til godkendelse.

6. Den pågældende regulerende myndighed godkender forslaget fra de systemoperatører, der ønsker at anskaffe et spidsbelastningsudjævningsprodukt, og den referencemetode, der er forelagt i overensstemmelse med stk. 2 og 5, eller anmoder systemoperatørerne om at ændre forslaget eller referencemetoden, hvis det pågældende forslag eller den pågældende metode ikke opfylder de krav, der er fastsat i stk. 2, 4 og 5.

7. Senest seks måneder efter afslutningen af en regional eller EU-dækkende elpriskrise som omhandlet i stk. 1 udsender ACER efter høring af interessenterne en rapport, der vurderer indvirkningen af at anvende spidsbelastningsudjævningsprodukter på Unionens elektricitetsmarked. Vurderingen skal tage hensyn til behovet for, at spidsbelastningsudjævningsprodukter ikke forvrider elektricitetsmarkedernes funktion unødigt og ikke medfører omdirigering af tjenester for fleksibelt elforbrug til spidsbelastningsudjævningsprodukter. ACER kan udstede henstillinger, som de regulerende myndigheder tager i betragtning i deres vurdering i henhold til stk. 3.

8. Senest den 30. juni 2025 vurderer ACER efter høring af interessenterne indvirkningen af at udvikle spidsbelastningsudjævningsprodukter på Unionens elektricitetsmarked under normale markedsforhold. Vurderingen skal tage hensyn til behovet for, at spidsbelastningsudjævningsprodukter ikke forvrider elektricitetsmarkedernes funktion unødigt og ikke medfører omdirigering af tjenester for fleksibelt elforbrug til spidsbelastningsudjævningsprodukter. På grundlag af vurderingen kan Kommissionen fremsætte et lovgivningsmæssigt forslag om ændring af denne forordning med henblik på at indføre spidsbelastningsudjævningsprodukter i situationer, hvor der ikke er en regional eller EU-dækkende elpriskrise.

Artikel 7b

Særlig måleenhed

1. Med forbehold af artikel 19 i direktiv (EU) 2019/944 kan transmissionssystemoperatører, distributionssystemoperatører og relevante markedsdeltagere, herunder uafhængige aggregatorer, efter samtykke fra slutkunden anvende data fra særlige måleenheder til observation og afregning af fleksibelt elforbrug og fleksibilitetstjenester, herunder fra energilagringsanlæg.

Med henblik på nærværende artikel skal anvendelsen af data fra særlige måleenheder være i overensstemmelse med artikel 23 og 24 i direktiv (EU) 2019/944 og anden relevant EU-ret, herunder retten om databeskyttelse og privatlivets fred, navnlig Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2016/679 (*). Hvis sådanne data anvendes til forskningsformål, aggregeres og anonymiseres oplysningerne.

2. Hvis en slutkunde ikke har fået installeret en intelligent måler, eller hvis en slutkundes intelligente måler ikke giver de data, der er nødvendige for fleksibelt elforbrug eller fleksibilitetstjenester, herunder gennem en uafhængig aggregator, skal transmissionssystemoperatører og distributionssystemoperatører acceptere data fra en særlig måleenhed, hvis en sådan foreligger, til afregning af fleksibelt elforbrug og fleksibilitetstjenester, herunder energilagring, og må ikke diskriminere den pågældende slutkunde i deres indkøb af fleksibilitetstjenester. Denne forpligtelse gælder, under forudsætning af at de regler og krav, som medlemsstaterne har fastsat i henhold til stk. 3, overholdes.

3. Medlemsstaterne fastsætter regler for og krav til en valideringsproces for data fra særlige måleenheder for at kontrollere og sikre kvaliteten og konsistensen af de relevante data samt interoperabilitet i overensstemmelse med artikel 23 og 24 i direktiv (EU) 2019/944 og anden relevant EU-ret.

(*) Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2016/679 af 27. april 2016 om beskyttelse af fysiske personer i forbindelse med behandling af personoplysninger og om fri udveksling af sådanne oplysninger og om ophævelse af direktiv 95/46/EF (generel forordning om databeskyttelse) (EUT L 119 af 4.5.2016, s. 1).«

5) I artikel 8 foretages følgende ændringer:

a) Stk. 1 erstattes af følgende:

»1. NEMO'er giver markedsdeltagere mulighed for at handle med energi så tæt på realtid, som det er muligt, og som minimum indtil det budområdeoverskridende intraday-markeds lukketid. Fra den 1. januar 2026 må lukketiden for det budområdeoverskridende intraday-marked ikke være mere end 30 minutter før realtid.

1a. Den berørte regulerende myndighed kan efter anmodning fra den berørte transmissionssystemoperatør indrømme en undtagelse fra kravet fastsat i stk. 1 indtil den 1. januar 2029. Transmissionssystemoperatøren indgiver anmodningen til den berørte regulerende myndighed. Denne anmodning skal indeholde:

a) en konsekvensanalyse, som tager hensyn til feedback fra NEMO'er og berørte markedsdeltagere, og som påviser en sådan foranstaltnings negative indvirkning på forsyningssikkerheden i det nationale elektricitetssystem, på omkostningseffektiviteten, herunder i forbindelse med eksisterende balanceringsplatforme i overensstemmelse med forordning (EU) 2017/2195, på integrationen af vedvarende energi og på drivhusgasemissioner, og

b) en handlingsplan, der tager sigte på at afkorte lukketiden for det budområdeoverskridende intraday-marked til 30 minutter før realtid senest den 1. januar 2029.

1b. Den regulerende myndighed kan efter anmodning fra den berørte transmissionssystemoperatør indrømme en yderligere undtagelse fra kravet fastsat i stk. 1 på højst to og et halvt år fra datoen for udløbet af den periode, der er omhandlet i stk. 1a. Den berørte transmissionssystemoperatør indgiver anmodningen til den berørte regulerende myndighed, til ENTSO for elektricitet og til ACER senest den 30. juni 2028. Denne anmodning skal indeholde:

a) en ny konsekvensanalyse, som tager hensyn til feedback fra markedsdeltagere og NEMO'er, og som begrunder behovet for en yderligere undtagelse baseret på risici for forsyningssikkerheden i det nationale elektricitetssystem, omkostningseffektiviteten, integrationen af vedvarende energi og drivhusgasemissioner, og

b) en revideret handlingsplan for at afkorte lukketiden for det budområdeoverskridende intraday-marked til 30 minutter før realtid senest den dato, for hvilken der anmodes om forlængelse, og ikke senere end datoen for undtagelsen.

ACER afgiver udtalelse om den grænseoverskridende indvirkning af en yderligere undtagelse inden for seks måneder efter modtagelsen af en anmodning om en sådan undtagelse. Den pågældende regulerende myndighed tager hensyn til denne udtalelse, før den træffer afgørelse om en anmodning om yderligere undtagelse.

1c. Senest den 1. december 2027 forelægger Kommissionen efter høring af NEMO'er, ENTSO for elektricitet, ACER og relevante interessenter Europa-Parlamentet og Rådet en rapport med en vurdering af indvirkningen af gennemførelsen af afkortet lukketid for det budområdeoverskridende intraday-marked, der er fastsat i henhold til denne artikel, omkostningerne og fordelene, gennemførligheden og praktiske løsninger med henblik på at afkorte den yderligere for at give markedsdeltagere mulighed for at handle med energi så tæt på realtid, som det er muligt. Rapporten skal indeholde en overvejelse om indvirkningen på elektricitetssystemets sikkerhed, omkostnings-effektiviteten, fordelene for integrationen af vedvarende energi og reduktionen af drivhusgasemissioner.«

b) Stk. 3 affattes således:

»3. NEMO'er sørger for produkter til handel på day-ahead- og intraday-markeder af en tilstrækkeligt lille størrelse, med mindste bud på 100 kW eller mindre, for at tillade effektiv deltagelse af fleksibelt elforbrug, energilagring og vedvarende energi i lille skala, herunder direkte deltagelse af kunder, samt gennem aggregering.«

6) Artikel 9 affattes således:

»*Artikel 9*

Terminsmarkeder

1. I overensstemmelse med forordning (EU) 2016/1719 skal transmissionssystemoperatører udstede langsigtede transmissionsrettigheder eller have indført tilsvarende foranstaltninger for at give markedsdeltagere, herunder ejere af elproduktionsanlæg, der benytter vedvarende energi, mulighed for at afdække prisrisici, medmindre en vurdering af terminsmarkedet på budområdegrænserne udført af de kompetente regulerende myndigheder viser, at der er tilstrækkelige risikoafdækningsmuligheder i de berørte budområder.

2. Langsigtede transmissionsrettigheder tildeles regelmæssigt på en gennemsigtig måde, på markedsvilkår og uden diskriminering via en fælles tildelingsplatform. Hyppigheden af tildelingen af og løbetiderne for langsigtet overførselskapacitet skal understøtte Unionens terminsmarkeds effektive funktion.

3. Udformningen af Unionens terminsmarked skal omfatte de nødvendige værktøjer til at forbedre markedsdeltageres evne til at afdække prisrisici på det indre marked for elektricitet.

4. Senest den 17. januar 2026 foretager Kommissionen efter høring af relevante interessenter en analyse af konsekvenserne af mulige foranstaltninger til at nå det mål, der er omhandlet i stk. 3. Denne konsekvensanalyse skal bl. a. omfatte:

a) mulige ændringer af tildelingshyppigheden for langsigtede transmissionsrettigheder

b) mulige ændringer af løbetiderne for langsigtede transmissionsrettigheder, navnlig løbetider, som er forlænget indtil mindst tre år

c) mulige ændringer af karakteren af langsigtede transmissionsrettigheder

d) metoder til styrkelse af det sekundære marked, og

e) en mulig indførelse af regionale virtuelle knudepunkter for terminsmarkedet.

5. For så vidt angår regionale virtuelle knudepunkter for terminsmarkedet skal den konsekvensanalyse, der foretages i henhold til stk. 4, omfatte følgende:

a) et passende geografisk anvendelsesområde for de regionale virtuelle knudepunkter, herunder de budområder, der vil udgøre disse knudepunkter, og specifikke situationer med budområder, der tilhører to eller flere virtuelle knudepunkter, med henblik på at maksimere priskorrelationen mellem referencepriserne og priserne i de budområder, der udgør regionale virtuelle knudepunkter

b) graden af sammenkobling af elnet i medlemsstaterne, navnlig i de medlemsstater, der ligger under de mål for 2020 og 2030 om en grad af sammenkobling af elnettet, der er fastsat i artikel 4, litra d), nr. 1), i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2018/1999 (*)

c) metoden til beregning af referencepriserne for de regionale virtuelle knudepunkter for terminsmarkedet med henblik på at maksimere priskorrelationen mellem referenceprisen og priserne i de budområder, der udgør et regionalt virtuelt knudepunkt

d) muligheden for, at budområder kan være en del af mere end ét regionalt virtuelt knudepunkt

e) metoderne til at maksimere handelsmulighederne for risikoafdækningsprodukter i forbindelse med de regionale virtuelle knudepunkter for terminsmarkedet og for langsigtede transmissionsrettigheder fra budområder til regionale virtuelle knudepunkter

f) metoderne til at sikre, at den i stk. 2 omhandlede fælles tildelingsplatform tilbyder tildeling og letter handlen med langsigtede transmissionsrettigheder

g) konsekvenserne af allerede eksisterende mellemstatslige aftaler og rettigheder i henhold hertil.

6. På grundlag af resultatet af den konsekvensanalyse, der er omhandlet i denne artikels stk. 4, vedtager Kommissionen senest den 17. juli 2026 en gennemførelsesretsakt med henblik på at præcisere foranstaltninger og værktøjer til at nå de mål, der er omhandlet i denne artikels stk. 3, og disse foranstaltningers og værktøjers præcise karakteristika. Denne gennemførelsesretsakt vedtages efter undersøgelsesproceduren, jf. artikel 67, stk. 2.

7. Den fælles tildelingsplatform, der oprettes i overensstemmelse med forordning (EU) 2016/1719, skal fungere som en enhed, der tilbyder tildeling og letter handlen med langsigtede transmissionsrettigheder på vegne af transmissionssystemoperatører. Den skal have en retlig form som omhandlet i bilag II til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv (EU) 2017/1132 (**).

8. Hvis en kompetent regulerende myndighed finder, at der ikke er tilstrækkelige risikoafdækningsmuligheder til rådighed for markedsdeltagere, kan den efter høring af de kompetente myndigheder, der er udpeget i henhold til artikel 67 i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2014/65/EU (***), hvis terminsmarkederne vedrører finansielle instrumenter som defineret i nævnte direktivs artikel 4, stk. 1, nr. 15), kræve, at elbørser eller transmissionssystemoperatører gennemfører yderligere foranstaltninger såsom market making-aktiviteter for at forbedre terminsmarkedernes likviditet.

9. Med forbehold af overholdelse af EU-konkurrenceretten og af Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 648/2012 (****) og (EU) nr. 600/2014 (*****) og direktiv 2014/65/EU kan markedsoperatører udvikle terminsrisikoafdækningsprodukter, herunder langsigtede terminsrisikoafdækningsprodukter, for at give markedsdeltagere, herunder ejere af elproduktionsanlæg, der benytter vedvarende energikilder, passende muligheder for at afdække finansielle risici som følge af prisudsving. Medlemsstaterne må ikke kræve, at en sådan risikoafdækningsaktivitet begrænses til handler inden for en medlemsstat eller et budområde.

(*) Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2018/1999 af 11. december 2018 om forvaltning af energiunionen og klimaindsatsen, om ændring af Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 663/2009 og (EF) nr. 715/2009, Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 94/22/EF, 98/70/EF, 2009/31/EF, 2009/73/EF, 2010/31/EU, 2012/27/EU og 2013/30/EU, Rådets direktiv 2009/119/EF og (EU) 2015/652 og om ophævelse af Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 525/2013 (EUT L 328 af 21.12.2018, s. 1).

(**) Europa-Parlamentets og Rådets direktiv (EU) 2017/1132 af 14. juni 2017 om visse aspekter af selskabsretten (EUT L 169 af 30.6.2017, s. 46).

(***) Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2014/65/EU af 15. maj 2014 om markeder for finansielle instrumenter og om ændring af direktiv 2002/92/EF og direktiv 2011/61/EU (EUT L 173 af 12.6.2014, s. 349).

(****) Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 648/2012 af 4. juli 2012 om OTC-derivater, centrale modparter og transaktionsregistre (EUT L 201 af 27.7.2012, s. 1).

(*****) Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 600/2014 af 15. maj 2014 om markeder for finansielle instrumenter og om ændring af forordning (EU) nr. 648/2012 (EUT L 173 af 12.6.2014, s. 84).«

7) I artikel 18 foretages følgende ændringer:

a) Stk. 2 og 3 affattes således:

»2. Tarifmetoder skal:

a) afspejle transmissionssystemoperatørers og distributionssystemoperatørers faste omkostninger og skal tage hensyn til både kapital- og driftsudgifter for at tilvejebringe passende incitamenter for transmissionssystemoperatører og distributionssystemoperatører på både kort og lang sigt, herunder foregribende investering, med henblik på at øge effektiviteten, herunder energieffektiviteten

b) fremme markedsintegration, integration af vedvarende energi og forsyningssikkerhed

c) understøtte anvendelse af fleksibilitetstjenester og gøre det muligt at anvende fleksible tilslutninger

d) fremme effektive og rettidige investering, herunder løsninger til optimering af det eksisterende net

e) fremme energilagring og fleksibelt elforbrug og dermed forbundne forskningsaktiviteter

f) bidrage til opfyldelsen af de mål, der er fastsat i de integrerede nationale energi- og klimaplaner, reducere miljøpåvirkningen og fremme offentlighedens accept, og

g) lette innovation i forbrugeres interesse inden for områder såsom digitalisering, fleksibilitetstjenester og sammenkobling, navnlig for at udvikle den infrastruktur, der er nødvendig for at nå minimumsmålet for sammenkobling af elnettet for 2030 fastsat i artikel 4, litra d), nr. 1), i forordning (EU) 2018/1999.

3. Størrelsen af producenttariffer eller slutkundetariffer eller begge skal, hvor det er hensigtsmæssigt, udsende lokaliseringsbestemte investeringssignaler på EU-plan, f.eks. incitamenter via tarifstrukturen til at reducere belastningsomfordelingsomkostningerne og omkostningerne ved styrkelse af elnettet, og tage hensyn til omfanget af nettab og kapacitetsbegrænsninger samt investeringsomkostninger ved infrastruktur.«

b) Stk. 8 affattes således:

»8. Transmissions- og distributionstarifmetoder skal give transmissionssystemoperatører og distributionssystemoperatører incitamenter til den mest omkostningseffektive drift og udvikling af deres net, herunder gennem indkøb af tjenester. De regulerende myndigheder anerkender til dette formål relevante omkostninger som berettigede, herunder omkostninger i forbindelse med foregribende investeringer, medtager disse omkostninger i transmissions- og distributionstariffer og indfører, hvis det er relevant, præstationsmål for at give transmissionssystemoperatører og distributionssystemoperatører incitamenter til at forøge systemets samlede effektivitet i deres net, herunder gennem energieffektivitet, anvendelse af fleksibilitetstjenester og udvikling af intelligente net og intelligente målersystemer.«

c) I stk. 9 foretages følgende ændringer:

i) Litra f) affattes således:

»f) metoder, der skal fastsættes efter høring af relevante interessenter, til sikring af gennemsigtighed i forbindelse med tariffastsættelse og -struktur, herunder foregribende investering, der er i overensstemmelse med relevante EU-energimål og nationale energimål, og under hensyntagen til fremskyndelsesområderne som fastsat i henhold til direktiv (EU) 2018/2001«.

ii) Følgende litra tilføjes:

»i) incitamenter til effektiv netinvestering, herunder ressourcer, der giver fleksibilitet, og fleksible tilslutningsaftaler.«

8) Artikel 19, stk. 2, affattes således:

»2. Følgende formål skal have prioritet for så vidt angår tildeling af indtægter, der stammer fra tildeling af overførselskapacitet:

a) sikring af, at den tildelte kapacitet faktisk står til rådighed, herunder kompensation for bindende kapacitet

b) bevarelse eller forøgelse af overførselskapacitet gennem optimering af brugen af eksisterende samkøringslinjer ved hjælp af koordinerede afhjælpende foranstaltninger, hvis det er relevant, eller dækning af omkostninger som følge af netinvestering, der er relevant for at reducere kapacitetsbegrænsning på samkøringslinjer, eller

c) kompensation til operatører af offshoreanlæg, der producerer elektricitet fra vedvarende energikilder, i et offshorebudområde, som er direkte forbundet til to eller flere budområder, hvis adgangen til sammenkoblede markeder er blevet reduceret på en sådan måde, at det resulterer i, operatøren af offshoreanlægget, der producerer elektricitet fra vedvarende energikilder, ikke er i stand til at eksportere sin elektricitetsproduktionskapacitet til markedet og, hvis det er relevant, i et tilsvarende prisfald i offshorebudområdet i forhold til en situation uden kapacitetsreduktioner.

Den kompensation, der er omhandlet i første afsnit, litra c), finder anvendelse, hvis en eller flere transmissionssystemoperatører i de validerede kapacitetsberegningsresultater enten ikke har stillet den kapacitet til rådighed på samkøringslinjen, der er aftalt i tilslutningsaftalerne, eller ikke har stillet kapaciteten til rådighed på de kritiske netelementer i henhold til kapacitetsberegningsreglerne fastsat i artikel 16, stk. 8, eller begge dele. De transmissionssystemoperatører, der er ansvarlige for at reducere adgangen til sammenkoblede markeder, er ansvarlige for kompensationen til operatører af offshoreanlæg, der producerer elektricitet fra vedvarende energikilder. Denne kompensation må på årsbasis ikke overstige de samlede flaskehalsindtægter fra samkøringslinjer mellem de berørte budområder.«

9) Følgende kapitel indsættes:

»KAPITEL IIIa

SÆRLIGE INVESTERINGSINCITAMENTER MED HENBLIK PÅ AT NÅ UNIONENS DEKARBONISERINGSMÅL

Artikel 19a

Elkøbsaftaler

1. Uden at det berører direktiv (EU) 2018/2001 om fremme af vedvarende energikilder, fremmer medlemsstaterne udbredelse af elkøbsaftaler, herunder ved at fjerne uberettigede barrierer og uforholdsmæssige eller diskriminerende procedurer eller afgifter, med henblik på at skabe prisforudsigelighed og nå de mål, der er fastsat i deres integrerede nationale energi- og klimaplaner med hensyn til dekarboniseringsdimensionen, som er omhandlet i artikel 4, litra a), i forordning (EU) 2018/1999, herunder med hensyn til vedvarende energi, samtidig med at elektricitetsmarkedernes konkurrencedygtighed og likviditet samt grænseoverskridende handel bevares.

2. Når Kommissionen evaluerer denne forordning i henhold til artikel 69, stk. 2, vurderer den efter at have hørt relevante interessenter potentialet for og levedygtigheden af en eller flere EU-markedsplatforme for elkøbsaftaler, der skal anvendes på frivillig basis, herunder samspillet mellem disse potentielle platforme og andre eksisterende elmarkedsplatforme og samlingen af efterspørgslen efter elkøbsaftaler gennem aggregering.

3. Medlemsstaterne sikrer på en koordineret måde, at der findes instrumenter, f.eks. garantiordninger til markedspriser, for at reducere de finansielle risici ved, at aftager misligholder sine betalingsforpligtelser inden for rammerne af elkøbsaftaler, og at de er tilgængelige for kunder, der står over for adgangsbarrierer på markedet for elkøbsaftaler, og som ikke er i finansielle vanskeligheder. Sådanne instrumenter kan bl.a. omfatte statsstøttede garantiordninger til markedspriser, private garantier eller faciliteter, der samler efterspørgslen efter elkøbsaftaler, i overensstemmelse med relevant EU-ret. Med henblik herpå sikrer medlemsstaterne passende koordination, herunder med relevante faciliteter på EU-plan. Medlemsstaterne kan ved anvendelse af ikkediskriminerende kriterier blandt og inden for kundekategorierne fastsætte, hvilke kategorier af kunder disse instrumenter er rettet mod.

4. Uden at dette berører artikel 107 og 108 i TEUF, skal en garantiordning for elkøbsaftaler, hvis den støttes af en medlemsstat, indeholde bestemmelser for at undgå, at likviditeten på elmarkederne aftager, og må ikke yde støtte til køb af produktion fra fossile brændstoffer. Medlemsstaterne kan beslutte at begrænse disse garantiordninger til udelukkende at omfatte støtte til køb af elektricitet fra ny produktion af vedvarende energi i overensstemmelse med medlemsstatens dekarboniseringspolitikker, herunder navnlig hvis markedet for VE-elkøbsaftaler som defineret i artikel 2, nr. 17), i direktiv (EU) 2018/2001 ikke er tilstrækkeligt udviklet.

5. Støtteordninger for elektricitet fra vedvarende energikilder skal tillade deltagelse af projekter, der forbeholder en del af elektriciteten til salg gennem en VE-elkøbsaftale eller andre markedsbaserede ordninger, forudsat at en sådan deltagelse ikke påvirker konkurrencen på markedet negativt, navnlig hvis de to parter, der deltager i den pågældende elkøbsaftale, kontrolleres af samme enhed.

6. Ved udformningen af støtteordningerne omhandlet i stk. 5 bestræber medlemsstaterne sig på at gøre brug af evalueringskriterier for at tilskynde tilbudsgivere til at lette adgangen for kunder, der står over for adgangsbarrierer, til markedet for elkøbsaftaler, forudsat at dette ikke har negativ indvirkning på konkurrencen på markedet.

7. Elkøbsaftaler skal angive budområdet for levering og ansvaret for at sikre overførsel af transmissionsrettigheder i tilfælde af en ændring af budområde i overensstemmelse med artikel 14.

8. Elkøbsaftaler skal angive, på hvilke vilkår og betingelser kunder og producenter kan udtræde af elkøbsaftaler, såsom eventuelle gældende udtrædelsesgebyrer og opsigelsesfrister i henhold til Unionens konkurrenceret.

9. Når medlemsstaterne udformer foranstaltninger, der direkte påvirker elkøbsaftaler, respekterer de eventuelle berettigede forventninger og tager hensyn til disse foranstaltningers virkning på eksisterende og fremtidige elkøbsaftaler.

10. Senest den 31. januar 2026 og derefter hvert andet år vurderer Kommissionen, om der fortsat er barrierer, og om der er tilstrækkelig gennemsigtighed på markederne for elkøbsaftaler. Kommissionen kan udarbejde specifik vejledning om fjernelse af barrierer på markederne for elkøbsaftaler, herunder uforholdsmæssige eller diskriminerende procedurer eller gebyrer.

Artikel 19b

Frivillige modeller for elkøbsaftaler og overvågning af elkøbsaftaler

1. ACER offentliggør en årlig vurdering af markedet for elkøbsaftaler på EU- og medlemsstatsplan som en del af sin årsrapport, der offentliggøres i henhold til artikel 15, stk. 2, i forordning (EU) 2019/942.

2. Senest den 17. oktober 2024 vurderer ACER i tæt koordination med de relevante institutioner og interessenter behovet for at udarbejde og udstede frivillige modeller for elkøbsaftaler, der er tilpasset behovene hos de forskellige kategorier af modparter.

Hvis det i vurderingen konkluderes, at der er behov for at udarbejde og udstede sådanne frivillige modeller for elkøbsaftaler, udarbejder ACER sammen med NEMO'erne og efter høring af de relevante interessenter sådanne modeller, idet der tages hensyn til følgende:

a) Anvendelse af disse aftalemodeller er frivillig for de kontraherende parter.

b) Aftalemodellerne skal bl.a.:

i) indeholde flere forskellige kontraktperioder

ii) indeholde flere forskellige prisformler

iii) tage hensyn til aftagerens forbrugsprofil og producentens produktionsprofil.

Artikel 19c

Foranstaltninger på EU-plan med henblik på at bidrage til at opnå den yderligere andel af energi fra vedvarende energikilder

Kommissionen vurderer, om foranstaltninger på EU-plan kan bidrage til, at medlemsstaternes fælles bestræbelser med henblik på en yderligere andel af energi fra vedvarende energikilder på 2,5 % i Unionens endelige bruttoenergiforbrug i 2030 i henhold til direktiv (EU) 2018/2001 lykkes, som supplement til nationale foranstaltninger. Kommissionen analyserer muligheden for at anvende EU-finansieringsmekanismen for vedvarende energi, der er oprettet i henhold til artikel 33 i forordning (EU) 2018/1999, til at tilrettelægge auktioner over vedvarende energi på EU-plan i overensstemmelse med de relevante lovgivningsmæssige rammer.

Artikel 19d

Ordninger for direkte prisstøtte i form af tovejsdifferencekontrakter til investering

1. Ordninger for direkte prisstøtte til investering i nye elproduktionsanlæg til elproduktion fra de kilder, der er anført i stk. 4, skal udformes som tovejsdifferencekontrakter eller tilsvarende ordninger med samme virkninger.

Første afsnit finder anvendelse på kontrakter i henhold til ordninger for direkte prisstøtte til investering i ny produktion, der indgås den 17. juli 2027 eller derefter, eller for så vidt angår offshorehybridaktivprojekter, der er tilsluttet to eller flere budområder, den 17. juli 2029.

Markedsdeltageres deltagelse i ordninger for direkte prisstøtte i form af tovejsdifferencekontrakter og i tilsvarende ordninger med samme virkninger er frivillig.

2. Alle ordninger for direkte prisstøtte i form af tovejsdifferencekontrakter og tilsvarende ordninger med samme virkninger udformes med henblik på at:

a) bevare elproduktionsanlæggets incitament til en effektiv drift og effektiv deltagelse på elektricitetsmarkederne, navnlig for at afspejle markedsforholdene

b) forhindre enhver forvridende virkning af støtteordningen på elproduktionsanlæggets beslutninger om drift, belastningsfordeling og vedligeholdelse eller på budadfærden på day-ahead-, intraday-, systemydelses- og balanceringsmarkederne

c) sikre, at niveauet for minimalbetalingssikring og den øvre grænse for overbetaling tilpasses omkostningerne ved den nye investering og markedsindtægterne for at garantere elproduktionsanlæggets økonomiske levedygtighed på lang sigt, samtidig med at overkompensation undgås

d) undgå unødige konkurrence- og handelsforvridninger på det indre marked, navnlig ved at fastsætte betalingsbeløb gennem en åben, klar, gennemsigtig og ikkediskriminerende udbudsprocedure; hvor der ikke kan gennemføres en sådan udbudsprocedure, skal tovejsdifferencekontrakter eller tilsvarende ordninger med samme virkninger — og de gældende strikepriser — udformes således, at det sikres, at fordelingen af indtægter til virksomheder ikke skaber unødige konkurrence- og handelsforvridninger på det indre marked

e) undgå konkurrence- og handelsforvridninger på det indre marked som følge af fordelingen af indtægter til virksomheder

f) omfatte konventionalbødeklausuler, der finder anvendelse i tilfælde af uberettiget ensidig opsigelse af kontrakten før tid.

3. Kommissionen sikrer ved vurderingen af tovejsdifferencekontrakter eller tilsvarende ordninger med samme virkninger i henhold til artikel 107 og 108 i TEUF, at der er overensstemmelse med principperne for udformning i henhold til stk. 2.

4. Stk. 1 finder anvendelse på investering i ny elproduktion fra følgende kilder:

a) vindkraft

b) solenergi

c) geotermisk energi

d) vandkraft uden reservoir

e) kernekraft.

5. Alle indtægter eller den tilsvarende økonomiske værdi af disse indtægter fra direkte prisstøtteordninger i form af tovejsdifferencekontrakter og tilsvarende ordninger med samme virkninger, der er omhandlet i stk. 1, skal fordeles til slutkunder.

Uanset første afsnit kan indtægterne eller den tilsvarende økonomisk værdi af disse indtægter også anvendes til at finansiere omkostningerne ved direkte prisstøtteordninger eller investering til reduktion af elomkostninger for slutkunder.

Fordelingen af indtægter til slutkunder udformes, så incitamenter til at reducere deres forbrug eller flytte det til perioder, hvor elpriserne er lave, bevares, og konkurrencen mellem elleverandører ikke undermineres.

6. I overensstemmelse med artikel 4, stk. 3, tredje afsnit, i direktiv (EU) 2018/2001 kan medlemsstaterne undtage mindre anlæg til produktion af vedvarende energi og demonstrationsprojekter vedrørende vedvarende energi fra forpligtelsen i nærværende artikels stk. 1.

Artikel 19e

Vurdering af fleksibilitetsbehov

1. Senest et år efter ACER's godkendelse af metoden i henhold til stk. 6 og derefter hvert andet år vedtager den regulerende myndighed eller en anden myndighed eller enhed, der er udpeget af en medlemsstat, en rapport om de anslåede fleksibilitetsbehov for en periode på mindst de kommende fem til ti år på nationalt plan med henblik på behovet for på omkostningseffektiv vis at opnå forsyningssikkerhed og -pålidelighed og dekarbonisere elektricitetssystemet under hensyntagen til integrationen af variable vedvarende elektricitetskilder og de forskellige sektorer samt elektricitetsmarkedets sammenkoblede karakter, herunder sammenkoblingsmål og potentiel tilgængelighed af grænseoverskridende fleksibilitet.

Den i første afsnit omhandlede rapport skal:

a) være i overensstemmelse med den europæiske ressourcetilstrækkelighedsvurdering og de nationale ressourcetilstrækkelighedsvurderinger, der foretages i henhold til artikel 23 og 24

b) være baseret på de data og analyser, som den enkelte medlemsstats transmissionssystemoperatører og distributionssystemoperatører har fremsendt i henhold til stk. 3, og anvende den fælles metode i henhold til stk. 4 og, hvis det er behørigt begrundet, yderligere data og analyser.

Hvis medlemsstaten har udpeget en transmissionssystemoperatør eller en anden enhed til at vedtage den i første afsnit omhandlede rapport, godkender eller ændrer den regulerende myndighed rapporten.

2. Den i stk. 1 omhandlede rapport skal mindst:

a) evaluere de forskellige typer fleksibilitetsbehov, i det mindste på sæsonbasis, daglig basis og timebasis, med henblik på at integrere elektricitet produceret fra vedvarende kilder i elektricitetssystemet, bl.a. forskellige antagelser med hensyn til priser, produktion og efterspørgsel på elektricitetsmarkedet

b) tage hensyn til potentialet fra ikkefossile fleksibilitetsressourcer såsom fleksibelt elforbrug og energilagring, herunder aggregering og sammenkobling, for at opfylde fleksibilitetsbehovene, både på transmissions- og distributionsniveau

c) evaluere barriererne for fleksibilitet på markedet og foreslå relevante afbødende foranstaltninger og incitamenter, herunder fjernelse af lovgivningsmæssige barrierer og mulige forbedringer af markeder og systemdriftstjenester eller -produkter

d) evaluere bidraget fra digitalisering af elektricitetstransmissions- og distributionsnet, og

e) tage hensyn til kilder til fleksibilitet, der forventes at være til rådighed i andre medlemsstater.

3. Transmissionssystemoperatørerne og distributionssystemoperatørerne i hver medlemsstat fremsender de data og analyser, der er nødvendige for udarbejdelsen af den i stk. 1 omhandlede rapport, til den regulerende myndighed eller en anden myndighed eller enhed, der er udpeget i henhold til stk. 1. Hvis det er behørigt begrundet, kan den regulerende myndighed eller en anden myndighed eller enhed, der er udpeget i henhold til stk. 1, anmode de berørte transmissionssystemoperatører og distributionssystemoperatører om at give yderligere input til rapporten ud over de i stk. 4 omhandlede krav. De berørte eltransmissionssystemoperatører eller eldistributionssystemoperatører skal sammen med naturgassystemoperatører og brintsystemoperatører koordinere indsamlingen af de relevante oplysninger, hvis det er nødvendigt med henblik på denne artikel.

4. ENTSO for elektricitet og EU DSO-enheden koordinerer transmissionssystemoperatørernes og distributionssystemoperatørernes arbejde for så vidt angår de data og analyser, der skal fremsendes i overensstemmelse med stk. 3. De skal navnlig:

a) fastlægge typen af og formatet for de data, som transmissionssystemoperatører og distributionssystemoperatører skal fremsende til de regulerende myndigheder eller en anden myndighed eller enhed, der er udpeget i henhold til stk. 1

b) udarbejde en metode til transmissionssystemoperatørers og distributionssystemoperatørers analyse af fleksibilitetsbehovene, idet der mindst tages hensyn til:

   i) alle tilgængelige kilder på en omkostningseffektiv måde inden for de forskellige tidsrammer, herunder i andre medlemsstater

   ii) planlagte investeringer i sammenkobling og fleksibilitet på transmissions- og distributionsniveau, og

   iii) behovet for at dekarbonisere elektricitetssystemet med henblik på at nå Unionens 2030-mål for energi og klima, som defineret i artikel 2, nr. 11), i forordning (EU) 2018/1999, og dens 2050-mål om klimaneutralitet fastsat i artikel 2 i forordning (EU) 2021/1119 i overensstemmelse med Parisaftalen, der er vedtaget i henhold til De Forenede Nationers rammekonvention om klimaændringer (*).

Den metode, der er omhandlet i første afsnit, litra b), skal indeholde vejledende kriterier for vurderingen af de forskellige fleksibilitetskilders evne til at dække fleksibilitetsbehovene.

5. ENTSO for elektricitet og EU DSO-enheden samarbejder tæt med hensyn til koordineringen af transmissionssystemoperatører og distributionssystemoperatører for så vidt angår fremsendelse af data og analyser i henhold til stk. 4.

6. Senest den 17. april 2025 forelægger ENTSO for elektricitet og EU DSO-enheden i fællesskab ACER et forslag om typen af og formatet for de data, der skal fremsendes til en regulerende myndighed eller en anden myndighed eller enhed, der er udpeget i henhold til stk. 1, og om den metode til analyse af fleksibilitetsbehovene, der er omhandlet i stk. 4. Inden for tre måneder efter modtagelsen af forslaget godkender ACER forslaget eller ændrer det. I sidstnævnte tilfælde hører ACER Elektricitetskoordinationsgruppen, ENTSO for elektricitet og EU DSO-enheden, inden ændringerne vedtages. Det vedtagne forslag offentliggøres på ACER's websted.

7. Den regulerende myndighed eller en anden myndighed eller enhed, der er udpeget i henhold til stk. 1, forelægger Kommissionen og ACER de i stk. 1 omhandlede rapporter og offentliggør dem. Senest 12 måneder efter modtagelsen af rapporterne udsender ACER en rapport, der analyserer dem og fremsætter henstillinger om spørgsmål af grænseoverskridende relevans vedrørende resultaterne fra den regulerende myndighed eller en anden myndighed eller enhed, der er udpeget i henhold til stk. 1, herunder henstillinger om fjernelse af barrierer for adgang for ikkefossile fleksibilitetsressourcer.

Blandt spørgsmålene af grænseoverskridende relevans vurderer ACER:

a) hvordan den fleksibilitetsbehovsanalyse, der er omhandlet i denne artikels stk. 1, og metoden til den europæiske ressourcetilstrækkelighedsvurdering i overensstemmelse med artikel 23 og metoden til den tiårige EU-dækkende netudviklingsplan bedre kan integreres med henblik på at sikre overensstemmelse mellem dem

b) de anslåede fleksibilitetsbehov i elektricitetssystemet på EU-plan og dets forventede økonomisk opnåelige potentiale i en periode på de næste fem til ti år under hensyntagen til de nationale rapporter

c) mulig indførelse af yderligere foranstaltninger for at frigøre fleksibilitetspotentialet på elektricitetsmarkederne og i systemdriften.

Resultaterne af den analyse, der er omhandlet i andet afsnit, litra a), kan tages i betragtning i forbindelse med yderligere revisioner af de metoder, der er omhandlet i nævnte litra, i overensstemmelse med de relevante EU-retsakter.

Det Europæiske Videnskabeligt Rådgivende Organ om Klimaændringer kan på eget initiativ give input til ACER om, hvordan der sikres overensstemmelse med Unionens 2030-mål for energi og klima og dens 2050-mål om klimaneutralitet.

8. ENTSO for elektricitet ajourfører den EU-dækkende netudviklingsplan for at medtage resultaterne af de nationale rapporter om fleksibilitetsbehov omhandlet i stk. 1. Transmissionssystemoperatører og distributionssystemoperatører tager hensyn til disse rapporter i deres netudviklingsplaner.

Artikel 19f

Vejledende nationalt mål for ikkefossil fleksibilitet

Senest seks måneder efter forelæggelsen af rapporten i henhold til denne forordnings artikel 19e, stk. 1, fastlægger hver medlemsstat på grundlag af denne rapport et vejledende nationalt mål for ikkefossil fleksibilitet, herunder de respektive specifikke bidrag fra både fleksibelt elforbrug og energilagring til dette mål. Medlemsstaterne kan nå dette mål ved at realisere det identificerede potentiale for ikkefossil fleksibilitet ved at fjerne identificerede markedsbarrierer eller via de støtteordninger vedrørende ikkefossil fleksibilitet, der er omhandlet i denne forordnings artikel 19g. Dette vejledende nationale mål, herunder de respektive specifikke bidrag fra fleksibelt elforbrug og energilagring til dette mål, samt foranstaltninger til at nå det skal også afspejles i medlemsstaternes integrerede nationale energi- og klimaplaner for så vidt angår dimensionen »det indre energimarked«, jf. artikel 3, 4 og 7 i forordning (EU) 2018/1999, og i deres integrerede nationale energi- og klimastatusrapporter i overensstemmelse med nævnte forordnings artikel 17. Medlemsstaterne kan fastsætte foreløbige vejledende nationale mål indtil vedtagelsen af rapporten i henhold til nærværende forordnings artikel 19e, stk. 1.

Efter den vurdering, der er foretaget i henhold til artikel 9 i forordning (EU) 2018/1999, forelægger Kommissionen efter at have modtaget det nationale vejledende mål, der er fastsat og meddelt af medlemsstaterne i henhold til nærværende artikels stk. 1, Europa-Parlamentet og Rådet en rapport med en vurdering af de nationale rapporter.

På grundlag af konklusionerne i den rapport, der er udarbejdet med de første oplysninger, der er meddelt af medlemsstaterne, kan Kommissionen udarbejde en EU-strategi for fleksibilitet med særligt fokus på fleksibelt elforbrug og energilagring for at lette deres udbredelse, som er i overensstemmelse med Unionens 2030-mål for energi og klima og 2050-målet om klimaneutralitet. Denne EU-strategi for fleksibilitet kan, hvor det er relevant, ledsages af et lovgivningsmæssigt forslag.

Artikel 19g

Støtteordninger vedrørende ikkefossil fleksibilitet

1. Hvis investering i ikkefossil fleksibilitet er utilstrækkelige til at nå det vejledende nationale mål eller, hvis det er relevant, foreløbige vejledende nationale mål, der er fastlagt i overensstemmelse med artikel 19f, kan medlemsstaterne anvende støtteordninger vedrørende ikkefossil fleksibilitet, der består af betalinger for den disponible kapacitet af ikkefossil fleksibilitet, jf. dog artikel 12 og 13. Medlemsstater, der anvender en kapacitetsmekanisme, skal overveje at foretage de nødvendige tilpasninger i udformningen af kapacitetsmekanismerne for at fremme deltagelse af ikkefossil fleksibilitet såsom fleksibelt elforbrug og energilagring, uden at dette berører disse medlemsstaters mulighed for at anvende de støtteordninger vedrørende ikkefossil fleksibilitet, der er omhandlet i dette stykke.

2. Medlemsstaternes mulighed for at anvende støtteforanstaltninger vedrørende ikkefossil fleksibilitet i henhold til denne artikels stk. 1 forhindrer ikke medlemsstaterne i at opfylde deres vejledende nationale mål, der er fastlagt i henhold til artikel 19f, på anden vis.

Artikel 19h

Principper for udformning af støtteordninger vedrørende ikkefossil fleksibilitet

Støtteordninger vedrørende ikkefossil fleksibilitet, der anvendes af medlemsstaterne i overensstemmelse med artikel 19g, stk. 1,

a) må ikke gå videre, end hvad der er nødvendigt for at nå det vejledende nationale mål eller, hvis det er relevant, det foreløbige vejledende nationale mål, der er fastlagt i henhold til artikel 19f, på en omkostningseffektiv måde

b) skal begrænses til ny investering i ikkefossile fleksibilitetsressourcer såsom fleksibelt elforbrug og energilagring

c) skal bestræbe sig på at tage hensyn til placeringskriterier for at sikre, at investeringer i ny kapacitet finder sted på optimale steder

d) må ikke indebære at begynde produktion baseret på fossile brændstoffer, der befinder sig bag måleren

e) skal udvælge kapacitetsudbydere ved hjælp af en åben, gennemsigtig, konkurrencebaseret, frivillig, ikkediskriminerende og omkostningseffektiv proces

f) skal forhindre unødige forvridninger af elektricitetsmarkedernes effektive funktion, herunder bevarelse af effektive driftsincitamenter og prissignaler og eksponering for prisudsving og markedsrisiko

g) skal give incitament til integration i elektricitetsmarkederne på en markedsbaseret og markedsfølsom måde og samtidig undgå unødvendige forvridninger på elektricitetsmarkederne samt tage hensyn til eventuelle systemintegrationsomkostninger og netkapacitetsbegrænsninger og -stabilitet

h) skal fastsætte et minimumsniveau for elmarkedsdeltagelse i form af aktiveret energi, som tager hensyn til de tekniske karakteristika ved det aktiv, der leverer fleksibiliteten

i) skal anvende passende sanktioner over for kapacitetsudbydere, som ikke overholder det minimumsniveau for elmarkedsdeltagelse, der er omhandlet i litra h), eller som ikke udnytter de effektive driftsincitamenter og prissignaler, der er omhandlet i litra f)

j) skal fremme mulighed for grænseoverskridende deltagelse af de ressourcer, der er i stand til at levere den krævede tekniske ydelse, såfremt en cost-benefit-analyse er positiv.

(*) EUT L 282 af 19.10.2016, s. 4.«

10) I artikel 21 foretages følgende ændringer:

a) Stk. 1 affattes således:

»1. Medlemsstaterne kan i forbindelse med gennemførelsen af de foranstaltninger, der er omhandlet i denne forordnings artikel 20, stk. 3, i overensstemmelse med artikel 107, 108 og 109 i TEUF indføre kapacitetsmekanismer.«

b) Stk. 7 udgår.

c) Stk. 8 affattes således:

»8. Kapacitetsmekanismer godkendes af Kommissionen for en periode på højst ti år. Mængden af forpligtede kapaciteter skal reduceres på grundlag af de gennemførelsesplaner, der er omhandlet i artikel 20, stk. 3. Medlemsstaterne fortsætter med at anvende gennemførelsesplanen efter indførelsen af kapacitetsmekanismen.«

11) Artikel 22, stk. 1, litra a), udgår.

12) Artikel 37, stk. 1, litra a), affattes således:

»a) udføre den koordinerede kapacitetsberegning i overensstemmelse med de metoder, der er udarbejdet i henhold til retningslinjerne for langsigtet kapacitetstildeling fastlagt ved forordning (EU) 2016/1719, retningslinjerne for kapacitetstildeling og håndtering af kapacitetsbegrænsninger fastlagt ved forordning (EU) 2015/1222 samt retningslinjerne for balancering af elektricitet fastsat i forordning (EU) 2017/2195«.

13) I artikel 50 indsættes følgende stykke:

»4a. Transmissionssystemoperatører offentliggør på en gennemsigtig måde klare oplysninger om den kapacitet, der er til rådighed for nye tilslutninger i deres driftsområder, med høj rumlig detaljeringsgrad og under overholdelse af offentlig sikkerhed og datafortrolighed, herunder den kapacitet, der er omfattet af anmodningen om tilslutning, og muligheden for fleksibel tilslutning i områder med kapacitetsbegrænsninger. Denne offentliggørelse skal omfatte oplysninger om kriterierne for beregning af disponibel kapacitet for nye tilslutninger. Transmissionssystemoperatører ajourfører disse oplysninger regelmæssigt og mindst en gang om måneden.

Transmissionssystemoperatører giver på en gennemsigtig måde systembrugere klare oplysninger om status for og behandling af deres anmodninger om tilslutning, herunder, hvis det er relevant, oplysninger om fleksible tilslutningsaftaler. De skal give disse oplysninger inden for tre måneder efter indgivelsen af anmodningen. Såfremt den anmodede tilslutning hverken er imødekommet eller permanent afvist, ajourfører transmissionssystemoperatører disse oplysninger regelmæssigt og mindst en gang i kvartalet.«

14) I artikel 57 tilføjes følgende stykke:

»3. Distributions- og transmissionssystemoperatører samarbejder om på en konsekvent måde at offentliggøre sammenhængende oplysninger om den kapacitet, der er til rådighed for nye tilslutninger inden for deres respektive driftsområder, med en detaljeringsgrad, der er tilstrækkelig for udviklere af nye energiprojekter og andre potentielle netbrugere.«

15) I artikel 59 foretages følgende ændringer:

a) Stk. 1, litra b), affattes således:

»b) regler for kapacitetsfordeling og håndtering af kapacitetsbegrænsninger i henhold til denne forordnings artikel 7-10, 13-17, 19 og 35-37 og artikel 6 i direktiv (EU) 2019/944, herunder regler om day-ahead- og intraday- kapacitetsberegningsmetoder og -processer og langsigtede kapacitetsberegningsmetoder og -processer, netmodeller, fastsættelse af budområder, belastningsomfordeling og modkøb, handelsalgoritmer, fælles day-ahead- og intraday-kobling, forskellige forvaltningsmuligheder, sikkerheden af tildelt overførselskapacitet, fordeling af flaskehalsindtægter, nærmere enkeltheder og særlige karakteristika ved de værktøjer, der er omhandlet i denne forordnings artikel 9, stk. 3, ved henvisning til de elementer, der er anført i samme artikels stk. 4 og 5, tildeling og fremme af handel med langsigtede finansielle transmissionsrettigheder via den fælles tildelingsplatform samt hyppigheden, løbetiden for og den særlige karakter af sådanne langsigtede transmissionsrettigheder, risikoafdækning i forbindelse med budområdeoverskridende overførsel, nomineringsprocedurer og dækning af udgifterne til kapacitetsfordeling og håndtering af kapacitetsbegrænsninger såvel som metoden til kompensation af operatører af offshoreanlæg, der producerer elektricitet fra vedvarende energi, for kapacitetsreduktioner«.

b) Stk. 2, litra a), affattes således:

»a) nettilslutningsregler, herunder regler om tilslutning af transmissionstilsluttede forbrugsanlæg, transmissionstilsluttede distributionsanlæg og distributionssystemer, tilslutning af forbrugsenheder anvendt til at give fleksibelt elforbrug, krav til nettilslutning for produktionsanlæg og andre systembrugere, krav til højspændingsjævnstrømsnettilslutning, krav til jævnstrømsforbundne elproducerende anlæg og fjerntbeliggende højspændingsjævnstrømsvekselrettere og procedurer for nettilslutningstilladelser«.

16) I artikel 64 indsættes følgende stykker:

»2a. Uanset artikel 6, stk. 9, 10 og 11, kan Estland, Letland og Litauen indgå finansielle kontrakter om balanceringskapacitet indtil fem år, før leveringen af balanceringskapaciteten påbegyndes. Sådanne kontrakters varighed må ikke overstige otte år, efter at Estland, Letland og Litauen har tilsluttet sig det kontinentale europæiske synkrone område.

De regulerende myndigheder i Estland, Letland og Litauen kan tillade deres transmissionssystemoperatører at tildele overførselskapacitet efter en markedsbaseret proces som omhandlet i artikel 41 i forordning (EU) 2017/2195 uden mængdebegrænsninger indtil seks måneder efter den dag, hvor den fælles optimerede tildelingsproces er fuldt gennemført og operationel i henhold til nævnte forordnings artikel 38, stk. 3.

2b. Uanset artikel 22, stk. 4, litra b), kan medlemsstater anmode om, at produktionskapacitet, der påbegyndte kommerciel produktion før den 4. juli 2019, og som udleder mere end 550 g CO_2 af fossil oprindelse pr. kWh elektricitet og mere end 350 kg CO_2 af fossil oprindelse i gennemsnit pr. år pr. installeret kWe, forudsat at artikel 107 og 108 i TEUF overholdes, undtagelsesvis kan forpligtes eller modtage betalinger eller forpligtelser med henblik på fremtidige betalinger efter den 1. juli 2025 i henhold til en kapacitetsmekanisme, der er godkendt af Kommissionen inden den 4. juli 2019.

2c. Kommissionen vurderer indvirkningen af den i stk. 2b omhandlede anmodning med hensyn til drivhusgasemissioner. Kommissionen kan give fritagelsen efter at have vurderet den i stk. 2d omhandlede rapport, forudsat at følgende betingelser er opfyldt:

a) Medlemsstaten har den 4. juli 2019 eller derefter gennemført en udbudsprocedure i henhold til artikel 22 for en leveringsperiode efter den 1. juli 2025, som har til formål at maksimere deltagelsen af kapacitetsudbydere, der opfylder kravene i artikel 22, stk. 4.

b) Den kapacitetsmængde, der udbydes i den udbudsprocedure, som er omhandlet i dette stykkes litra a), er ikke tilstrækkelig til at løse det problem med tilstrækkelighed, der er identificeret i henhold til artikel 20, stk. 1, for den leveringsperiode, som er omfattet af den pågældende udbudsprocedure.

c) Den produktionskapacitet, der udleder mere end 550 g CO_2 af fossil oprindelse pr. kWh elektricitet, er forpligtet eller modtager betalinger eller forpligtelser med henblik på fremtidige betalinger for en periode på højst et år og for en leveringsperiode, som ikke overstiger fritagelsens varighed, og indkøbes gennem en yderligere udbudsprocedure, der opfylder alle kravene i artikel 22, bortset fra kravene i stk. 4, litra b), i nævnte artikel, og kun for den kapacitetsmængde, som er nødvendig for løse det problem med tilstrækkelighed, der er omhandlet i nærværende stykkes litra b).

Fritagelsen i henhold til dette stykke kan anvendes indtil den 31. december 2028, forudsat at betingelserne heri er opfyldt i hele fritagelsens varighed.

2d. Anmodningen om fritagelse, jf. stk. 2b, ledsages af en rapport fra medlemsstaten, som skal indeholde:

a) en vurdering af fritagelsens indvirkning med hensyn til drivhusgasemissioner og på omstillingen til vedvarende energi, øget fleksibilitet, energilagring, elektromobilitet og fleksibelt elforbrug

b) en plan med milepæle for omstillingen fra deltagelse af produktionskapacitet omhandlet i stk. 2b i kapacitetsmekanismer senest på datoen for fritagelsens udløb, herunder en plan for anskaffelse af den nødvendige erstatningskapacitet i overensstemmelse med det vejledende nationale forløb for samlet andel af vedvarende energi og en vurdering af de barrierer for investeringer, der forårsager manglen på tilstrækkelige bud i den udbudsprocedure, som er omhandlet i stk. 2c, litra a).«

17) I artikel 69 foretages følgende ændringer:

a) Stk. 2 affattes således:

»2. Senest den 30. juni 2026 evaluerer Kommissionen denne forordning og forelægger Europa-Parlamentet og Rådet en omfattende rapport på grundlag af denne evaluering ledsaget af et lovgivningsmæssigt forslag, hvis det er relevant.

Kommissionens rapport skal bl.a. vurdere:

a) effektiviteten af de kortsigtede elektricitetsmarkeders nuværende struktur og funktion, herunder i krise- eller nødsituationer, og mere generelt den potentielle ineffektivitet på det indre marked for elektricitet og de forskellige muligheder for at indføre mulige afhjælpende foranstaltninger og værktøjer, der skal anvendes i krise- eller nødsituationer, i lyset af erfaringen på internationalt plan og af evolutionen og ny udvikling på det indre elektricitetsmarked

b) Unionens nuværende retlige og finansielle rammes egnethed med hensyn til, at distributionsnet kan nå Unionens mål for markedet for vedvarende energi og det indre energimarked

c) i overensstemmelse med artikel 19a potentialet for og levedygtigheden af oprettelse af en eller flere EU-markedsplatforme for elkøbsaftaler, der skal anvendes på frivillig basis, herunder samspillet mellem disse potentielle platforme og andre eksisterende elmarkedsplatforme og samlingen af efterspørgslen efter elkøbsaftaler gennem aggregering.«

b) Følgende stykke tilføjes:

»3. Senest den 17. januar 2025 forelægger Kommissionen Europa-Parlamentet og Rådet en detaljeret rapport med en vurdering af mulighederne for at strømline og forenkle processen for anvendelse af en kapacitetsmekanisme i henhold til kapitel IV for at sikre, at medlemsstaterne rettidigt kan afhjælpe problemer med tilstrækkelighed. I den forbindelse anmoder Kommissionen ACER om at ændre metoden til den europæiske ressourcetilstrækkelighedsvurdering, jf. artikel 23, i overensstemmelse med artikel 23 og 27, alt efter hvad der er relevant.

Kommissionen forelægger efter høring af medlemsstaterne senest den 17. april 2025 forslag med henblik på at strømline og forenkle processen for vurdering af kapacitetsmekanismer, alt efter hvad der er relevant.«

18) Følgende artikel indsættes:

»*Artikel 69a*

Sammenhæng med Unionens finansielle retsakter

Denne forordning berører ikke anvendelsen af forordning (EU) nr. 648/2012, forordning (EU) nr. 600/2014 og direktiv 2014/65/EU for så vidt angår markedsdeltageres eller markedsoperatørers aktiviteter, der involverer finansielle instrumenter som defineret i artikel 4, stk. 1, nr. 15), i direktiv 2014/65/EU.«

19) Bilag I, punkt 1.2, affattes således:

»1.2. Der foretages en koordineret kapacitetsberegning for alle tildelingstidsrammer.«

Artikel 3

Ikrafttræden

Denne forordning træder i kraft på tyvendedagen efter offentliggørelsen i *Den Europæiske Unions Tidende*.

Denne forordning er bindende i alle enkeltheder og gælder umiddelbart i hver medlemsstat.

Udfærdiget i Bruxelles, den 13. juni 2024.

På Europa-Parlamentets vegne	*På Rådets vegne*
R. METSOLA	H. LAHBIB
Formand	*Formand*